

nûbihar

Mehnameya Çand û Huner û Edebiyat

Hejmar: 5

Sal: 1

Sibat 1993

Bihar: 10.000 TL

**Pirsgirêka Bosna:
Zalim yek milet in,
mazlûm yek milet!**

Xwedî

(Sahibi)

MAHMUT YARLUĞ

Berpirsiyarê Giştî

(Genel Yayın Yönetmeni)

SABAH KARA

Berpirsiyarê Nivîsaran

(Sorumlu Yazışleri Müdürü)

SÜLEYMAN ÇEVİK

Mudîrê Dezgahe

(Müessese Müdürü)

MÜŞTEHİR KARAKAYA

Muşawîrê Nivîsaran

(Yayın Danışmanı)

MUSTAFA GOYANI

nûbihar kovareke mehanî ye ku bi weşandina karpêkên çanda Kurdî bi mana tevayî dilebîke. Raman û rayên xwediyên karpêkan, lizûmen ne raman û rayên *nûbihar* in. Nivîsarên ku bi îmzeyê Berpirsiyarê Giştî weya bi navê *nûbihar* tîn weşandin raman û raya *nûbihar* nîşan didin. *nûbihar* di serrastkirina karpêkên şandî de azad e.

Bedela abonetiya salinî:

Li hundir: 120.000 TL

Li derve: 50 DM

Postgiro (Posta Çeki):

Süleyman Çevik, 658265

Jimareyên hesabbankî:

Li hundir: Süleyman Çevik, İş Bankası Yavuzselim Şubesi, 1079-300-235999

Li derve: Süleyman Çevik, İş Bankası Yavuzselim Şubesi, 1079-30100-3118770

Navnîşan (Adres):

Kızıtaşı Cad. Kuriş Apt. No:51/3

Fatih-Istanbul

Tel: 533 75 88

Tîprêzî (Dizgi):

nûbihar

Berg (Kapak):

DONUŞ

Çapxane (Matbaa):

MUTLU OFSET

nûbihar

Mehnameya Çand û Huner û Edebiyat

DESTPÊK

- Li zimanê xwe, li kovar û kitêbên xwe xwedî derkevin!.....3

nûbihar

SERNIVÎSAR

- Pirsgirêka Bosna: Zalim yek millet in, mazlûm yek millet!4

SABAH KARA

BERG

- Ev şer, şereke hezar salî ye.....9

SÜLEYMAN ÇEVİK

- Durûtiya Roava: Aspirîna Somalî bi xwîna Bosna bi me didin xwarin11

N. EBDİLÂH Ê QİSQANÎ

AYETNAME

- Çend ayetin ji Qur'an a Mecîd7

AZAD ZELAL

LÊPİRSÎNA "PİRSGİRÊKA KURDAN"

- Xwedî û Berpirsiyarê Nivîsaran ê kovara "Yeni Zemin" **OSMAN TUNÇ**16
- Berpirsiyarê Giştî yê kovara "Yeni Zemin" **MEHMET METİNER**18
- Sedema "Pirsgirêka Kurdan" Emerîka û rejîmên dûvik in20

EBDİLÂH AMED

- Hevpeyivîna heftenameya "Azadî" bi Berpirsiyarê Giştî yê me **SABAH KARA** re23

BANÛNAME

- Barê çaxekî li ser milê dayikan.....13

MİHRİCAN DOĞAN

HELBEST

- Nameyên bêcewab / 4.....14

SABAH KARA

- Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed26

YÛNİS EMRE / HOZAN OFLAZ

- Çîn çîn kirin zulfên siya.....31

MELA EHMED Ê CİZİRİ

DİMLKÎ

- Qelbê mi dinyay rê besol!.....30

MUHAMMED PAŞA

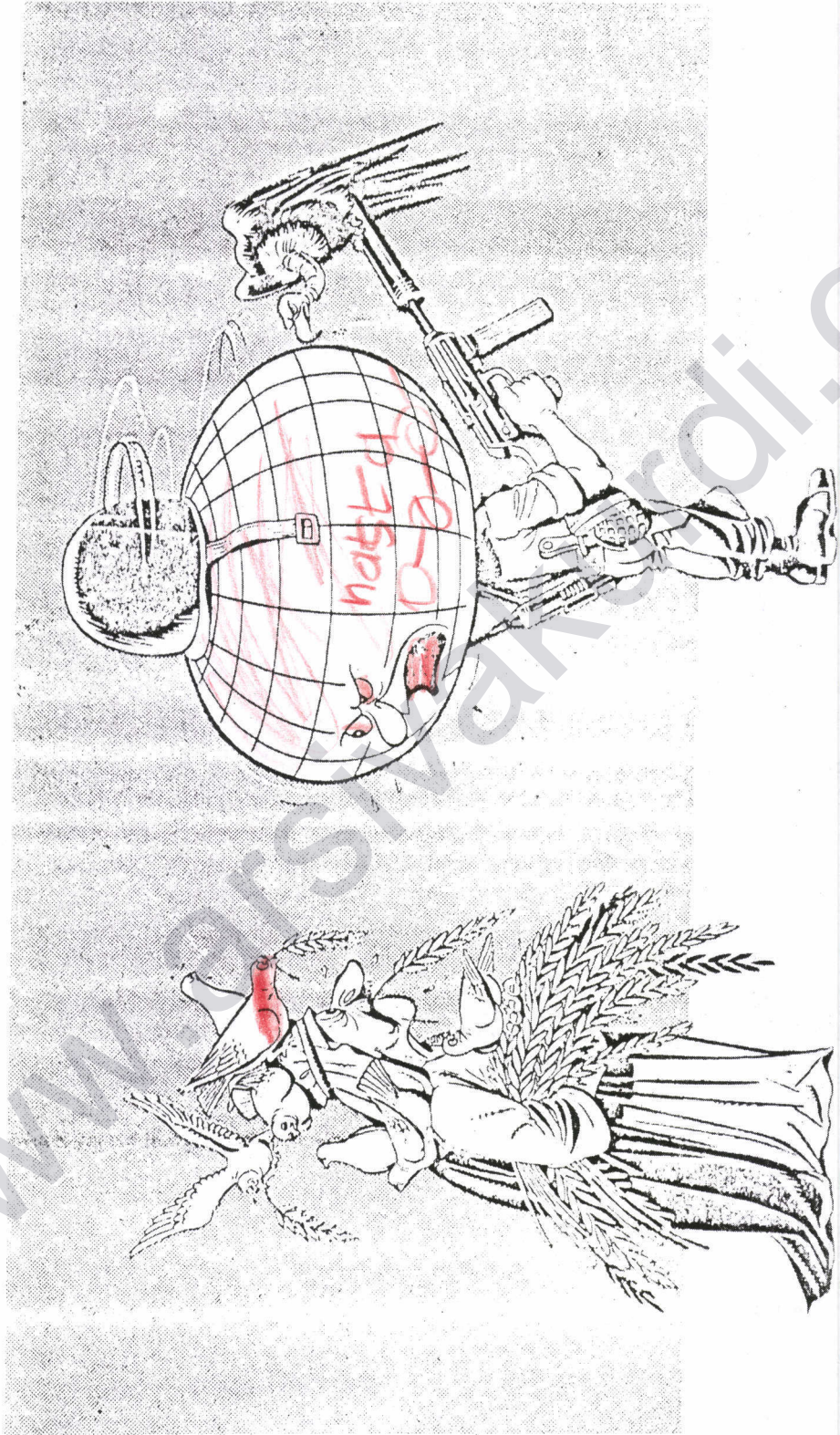
- Nê hêsrî, hêsrê çimandê toyê dayê.....30

OMER FARUK ÇETİNKAPLAN

FERHENGOK.....31

RÊZEPİRS.....32

ALİ KEÇELİ

LI ZIMANÊ XWE, LI KOVAR Û KITÊBÊN XWE XWEDÎ DERKEVIN!

Xwendevanên hêja! Dijminê me, dijminê millet, ziman û her cûr mewcûdiyeta me, naxwazin em bipêş de bikevin, naxwazin em jî weke hemû milletên azad û serbixwe, azadane û birûmet bijîn û mewcûdiyeta xwe bidomînin. Loma wezîfeyên pîrr mezin li para me hemuyan dikevin. Ji zarokan heta nûciwanan, ji ciwanan heta xortan, ji mêran heta jinan û ji pîremêran heta pîrejinan, gereke em hemû dest bidin hev û ji bona domandin û bipêşde birina mewcûdiyeta xwe, ziman û çand û huner û edebiyata xwe, em seferberiyekê pêk bînin.

Heval û hogirên hêja! Îro vaye, ji Xweda re şukir, ji bona me Kurdan dewreke nû destpêkiriye. Ko em bikaribin ji vê firsênde baş îstifade bikin, dibe ku halê me mazlûman bibedile, ronansa Kurdan ji nû ve destpêbîke û Selahedîn ên nû, Mela Ehmed ê Cizîrî yên nû, Ehmed ê Xanî yên nû, Şêx Seîd ên nû, Seyid Riza û hwd ên nû derkevîne holê.

Xuşk û birayên hêja! Werin em hemû, wezîfa ku li para me dikeve, em pêk bînin. Êdî wext ne wextê raketin û rawestîne ye.

Kitêbên hê nehatine nivisandin li benda me ne. Wêneyên hê nehatine kişandin li benda me ne. Lo hawar! Me êdî em çi bibêjin? Erd û azman li benda me ne. Ax û kevir li benda me ne. Dar û giya li benda me ne. Însanên mazlûm li benda me ne; însanên reben!

Rabin ser xwe xuşk û birano! Pîrr bixwînin, destê hevûdu bigrin, hev bibînin, li hev xwedî derkevin û pîrr binvîsin; pîrr, pîrr, pîrr binvîsin!

Xweda re şukir, têra xwe nivîs û name dighin destê me. Roj tineye ku çeperker (:postçî) dest tijî bi ser me de neyê. Lêbelê hê bi çewalan nivîs û name ji me re nehatine. Gereke çeperker her roj bi çewalan nivîs û nameyên we ji me re bîne.

De haydê xuşk û birano, ez we bibînim! Nîşan bidin ku hun hene û hun namrin! Nîşan bidin ku

nûbihar

diyên Kurd çi egîtmêr û egîjtînan welidandine û dê biwelidînin! Nîşan bidin ku yê ji we re dibêjin "kiro", ew bi xwe "kiro lawê kiro" ne!

Nezanî piştî me şikênandiyê xuşk û birano! Gereke em seferberiya zanabûn û rewşenbîrbûnê pêk bînin û vê seferberiyê îlelebed bidomînin.

De haydê ez we bibînim!

Sernûçeya vê hejmara me, "Pirsgirêka Bosna" ye. Weke ku em Kurd in, em misliman in jî. Loma me xwest ku dijmin nebêjin "Evan ji bil Kurdîtiyê, li ser ti tiştî din nasekinin!" Me xwest ku em derd û elemên birayê xwe yên misliman bînin zimên û em bibin şîrikê derd û elemên wan.

"Pirsgirêka Bosna" weke

"Pirsgirêka Kurdan" bîrîna me hemû mislimana ye. Lewra ji ber ku ew misliman in, ev zilm û zordestî li wan dibe. Naxwe gereke em li wan xwedî derkevin.

Tiştêk din heye ku em dixwazin wê jî bibêjin: Heta ji destê me werê, em ê nameyên Kurdî yên ku ji me re tên, biweşînin. Nebû, em ê tadada rûpelên xwe zêde bikin. Lê heta ku ev rûpelzêdekirin pêk werê, gereke xuşk û birayên ku me nikaî em name û nivîsên wan biweşînin, li qusûra me meyze nekin.

Helbet yên ku dixwazin name û nivîsê wan di *Nûbihar* de biweşînin, lazime nivîsê xwe bi Kurdî binvîsin û ji bona ku em karibin rûpelên xwe zêde bikin, gereke arîkariya me bikin, aboneyan ji *Nûbihar* re peyda bikin û milê xwe bidin bin vî barê giranbiha û pîrr bi qîmet.

Ji *Nûbihar* re aboneyan peyda bikin. Lewra ev, pîrr giring e û domandina vê xebata giranbiha, bi vê yekê ve girêdayî ye. Loma yên ku dixwazin ku jiyana kovara me ya hêja *Nûbihar* pîrr dirêj be, gereke jê re aboneyan peyda bikin.

Heta hejmara haftî; selam û rehmet û bereketa Xweda li ser we hemuyan be!

PIRSGIRÊKA BOSNA: ZALIM YEK MILET IN, MAZLÛM YEK MILET!

*Xusûsen em Kurdên ku me pîrr jenosîd
û van cûr zilman dîtiye û em dibînin,
gereke em li ber vê zilmê
bêdeng nemînin.*

Heyf li me ku li ber vê zilma ku em di bin barê wê de dinalin, ku ne em tenê, erd û azman dinalin, giya û heywan dinalin; ti tişt ji destê me naye, ji bil hawarê!

“Kî însaneke ku tikesî nekuştiye û di serzemînê de fesadê dernexistiye bikuje, weke ku hemû însanan kuştiye. Û kî însanek jîndar bike, weke ku hemû însanan jîndar kiriye.”
(Sûreta Maîde, 32)

Wextê merrev însaneke bêguneh bikuje, ko halê wî wisa be, ma wextê ku bi sedhezaran însanên bêguneh bikuje, gelo halê wî çiyê?

Erê, Qur’ân a Mecîd wisa dibêje. Ne îro bi tenê, ev lezar û pênsed sal in vê

SABAH KARA

dibêje. De werin li van wehşiyên ku ji mislimanan re dibêjin ‘murteci’ binêrin û bibînin ku ‘murteci lawê murteciyan’ kiye, ‘wehşi lawê wehşiyân’ kiye?

Agir bi serê me mazlûman de dibare, ji terefê van ‘bipaşdeyên’ ku navê wan ‘bipêşde

ye û ji terefê van ‘murteciyên’ nav ‘mutereqqî’.

Dinyayê li me kirine zîndan. Her cih û her der buye weke goristanê.

Her meriv buye mîna cesed. Em kirine miriyên bican.

Ti tiştê van zaliman ne însanî ye.

Zarokan dikujin, zarokan!
Determînzma tarîxê, yanê

sunet û qanûna Xweda ya li serzemînê hakim, nebediliye û nabadile:

Kufr yek milet e, Îslam yek milet!

Yanê zalim yek milet in, û mazlûm yek milet!

“Heta ku tu nekeve dîne wan û nebe ji wan, Cihû û File ji te razî nabin. Bibêje: “Hîdayet ewe ku

ji canibê Xweda hatiye.” He-ger piştî vî hemû ilmê ku ji te re hatiye tu bibî tabîê hewa û hewesên wan, dê ji te re ji canibê Xweda ne destek hebe û ne arîkarek.” (Sûreta Beqere, 120)

Naxwe malûm e ku kafir li ber tevkuji û jenosîda kafirên sa yê Sirb ku di Bosna'yê de didomînin, çima evqas bêdeng in.

Hun dibînin ku yekbûna nijadiyê nekafî ye. Lewra Boşnak jî bi Sirban re ji yek eslî ne, nijada wan yek e.

Hun dibînin ku hev-welatî jî nekafî ye. Lewra Boşnak û Sirb û yê din hemû ev çendî sal sed-sal in di yek welatî de pevra dijîn.

Naxwe çi?

Naxwe ev pirsgirêk, pirsgirêkeke dînî ye!

Naxwe kufr yek milet e, li hemberê Îslam a yek milet!

Gawirên zalim yek milet in, li hemberê misliman û mazlûmên yek milet!

Naxwe weke ku Qur'an a Mecîd dibêje, kafir ji me razî nabin û me qebûl nakin heta ku em nekevin dînê wan.

Çima Hirvat û Sirb lev nakin? Lewra Hirvat Katolîk in û Sirb Ortodoks. Loma Rûs û Yûnaniyên Ortodoks li Sirbên Ortodoks xwedî derdikevin û dewletê Ewrûpayî yê Katolîk, li Katolîkan xwedî derdikevin.

Gelo ev çi hal e ku Rûsên ku ev çendî sal in komunîst bûn, hê jî di bin tasîra Ortodoksiyê de ne?

Lêbelê were li vî halî mêzeke ku, ji kîja nijadî û ji kîja dînî bin, kafir hemû li ber mislimanan yek cebhe ne.

Tu li Butros Galî yê Erebe mêzeke ku di cebha kafiran de ye!

Çima?

Ji ber ku ew jî kafir e!

Êdî 'şefeqa derewîn' komunîzm, ji holê rabû û du cebhe di masetê de man: .

Cebha Îslamê û cebha Kufre,

Cebha Ronahiyê û cebha Tarîtiyê,

hêdî hêdî difeşkilî û Împeratoriya Roava, yanê Împeratoriya Rûm jî hêdî hêdî pare dibû. Weke îro ku Împeratoriya Rûs hilat, yanê Împeratoriya Rûs feşkilî û Împeratoriya Roava yanê Împeratoriya NATO, yan Împeratoriya Emerîka û dost û yarê wê yê Ewrûpayî, vaye hêdî hêdî ji hev pare dibin û nikarin ti ûmêdê bidin dinyayê. Ketine dawa menfaetê û her yek ji wan, li menfaeta xwe digere.

Yanê دنیا cardin li benda Îslamê ye û ev dîroka avis, bihemlî 'Mesîhê Xelasker' e.

Bila ev li vir be û em cardin vegevine Bosna...

Bosna çiyê? Boşnak kî ne?

Dewleta Osmanî sala 1354'an de ji Gelibolu buhurte Ewrûpa û sala 1361'î de Edirne stand û ji xwe re kire payetext. Lêbelê fetha Bosna pîrê dîvdirêj bû û encax piştî sed salî, yanê di tarîxa 1463'an da Osmanîyan karîna mintîqa Bosna fethî bikin.

Feqîr û belengazên mintîqê, serketin û se-refraziya Osmanîyan li ber Fileyan, bi kêf û şadî pêşwazî û qebûl kirin. Gelek ji wan, bi xwestin û ji dil û can Îslamê qebûl kirin û bûne misliman. Bi vî awayî di mintîqê de qismek ji

xelqên Slaw ên ku bi zimanê Sirb-Hirvat dipeyivîn, daxilî cemiyeta Îslamê bûn, ku navê wan 'Boşnak' e.

Dewleta Osmanî di mintîqê de ji bil bac (vergi) standin û tamîn kirina asayîşê, bi ti tîştê xelqên mintîqê mudaxele nedikir.

Malbatên Boşnak ên misliman di Dewleta Osmanî de wezîfeyên pîrê giring girtin. Pênc

Cebha Heqî û cebha Neheqî,

Cebha Edaletê û cebha Zilmê...

Ev wext û hengama ku em tê de dijîn, eynen mîna wê hengamê ye ku Îslam hate holê.

Wextê ku Îslam hate holê jî, halê dinyayê mîna îro bû:

Wî wextî Împeratoriya Rohilat, yanê Împeratoriya Pers

wezîr û du sedrazemê Osmanî ji van malbatan hatin, ku yek ji van sedrazeman jî Mehmed Paşa ye Sokolî ye.

Lê wext buhurt û Dewleta Osmanî bi paş de ket û mecbûr ma ku mintiqê texliye bike. Di tarîxa 1878'an de Osmanî mecbûr man ku îdara mintiqê berdin destê Dewleta Avusturya-Macarîstan. Lêbelê her çi îdara Bosna ne di destê Osmanîyan de be jî, li gor peymanê ku di nav Osmanîyan û Dewleta Avusturya-Macarîstan de pêk hatibû, ji vê tarîxê û pê de jî li ser mintiqê, ko bi şiklê sembolîk be jî, nufûza Osmanî domdikir. Yanê mintiqe di bin wesayeta Osmanî de bû.

Lêbelê perîşaniya mislimanan li vir nema û nîhayet di tarîxa 26 Sibata 1909'an de Bosna bi şikleke qatî ji destê Osmanîyan derket. Han, derd û mazlûmiyeta Boşnakan ji vê û pê de hê jî kûr bû. Keriya berxan ji vê tarîxê û pê de kete destê guran.

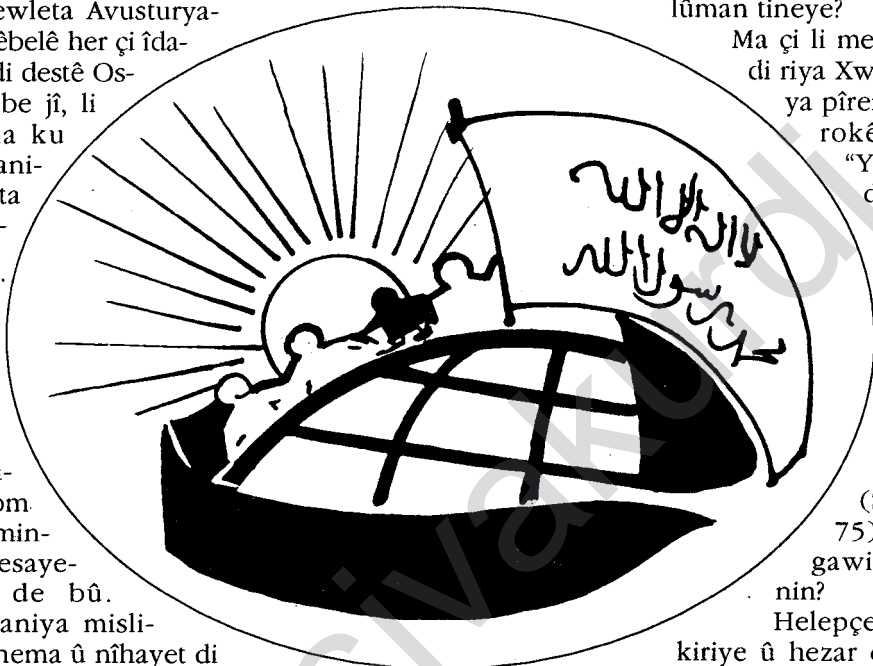
Bosna di tarîxa 1918'an de, bû parek ji dewleta nû ya Yugoslavya. Lêbelê ji ber ku hakimên vê dewleta nû jî Sirb bûn, îxtîlafê wan û mislimanan dom kir.

Bosna di nav tarîxên 1941 û 1945'an de, bi dewleta rizgar a Hirvat ve hate girêdan û ji sala 1945 û pê de, bû cumhûriyetek ji cumhûriyetên Dewleta Federal a Yugoslavya. Û weke ku ev hemû nebes bûn, ev dewra nû dest pê kir û gawir bûne qesabê mislimanî.

Di sala 1990'î de piştî Împa-

ratoriya Soviyetan, weke saîr dewletê peyk ên tabîê vê împaratoriye, Yugoslavya jî ji hev feşkilî. Loma Bosna jî xwest ku ew jî weke Slovenya, Hirvatiştan û Makedonya, ji Yugoslavya cûda bibe û bibe dewleteke serbixwe.

Ji bo vê yekê di Adar a

1992'an de mislimanên Boşnak referandûmek pêk anîn û ekseriyeta vî gelî, meyla xwe li alî rizgarî û serxwebûnê nîşan da. Lêbelê dewleta Sirbistan û Sirbên di nava Bosna'yê de, vê rizgarî û serxwebûnê qebûl nekirin. Loma bi mislimanan êrîş anîn û şer dest pê kir. Gawirên Sirb, piştî xwe dane hîmaye, palpişt û desteka dewletên Roava yên File û gawir û dest bi jenosîd û tevkuji û bînamûsiyê kirin. Û ev bînamûsî û bêşerefiya wan, îro jî bi hemû şideta xwe ve dom dike.

Ma êdî ez çi bibêjim? Her tişt vaye li ber çavan diqede.

Gawirê Sirb bûne heval û hogirê Dehak û Hîtler û Seddam.

Zarokan digurînin, pîremêr

û pîrejînan dikujin, kampên tecawuzê çêkirine û bi sedhezaran jin û keçên misliman êxistine wan kampan de û bidom li wan tecawuzê dikin. Ji tecawuza van gawiran, heta zarokên heft heşt salî jî xelas nabîn.

Ma gelo ti xwedî me mazlûman tineye?

Ma çi li me hatiye ku em di rîya Xweda de û di rîya pîremêr û jin û zarokên ku dibêjin

“Ya Reb, me ji vî diyarê zaliman derxîne, ji me re ji canibê xwe arîkarek bişîne, ji me re ji canibê xwe xelaskarek bişîne!” em cengê nakin (Sûreta Nîsa, 75) û em bavê gawiran naşewitînin?

Helepçeke nû dest pê kiriye û hezar car ji Helepça ewil mestir û weşiyantir!

Ho hevalino!

Ho birano!

Ho mislimanino!

Ho nivîskarino!

Ho şairino!

Lo hawar!

Ma êdî ez çi bibêjim?

Yên ku weke mêran şer nakin, wê tim î tim girî û hawarê bikin!

Ger îro dora Boşnakan be, kî kare bibêje ku dê sibe ne dora me be?

Û xusûsen em Kurdên ku me pîrr jenosîd û van cûr zilman dîtiye û em dibînin, gereke em li ber vê zilmê bîdeng nemînin!

Lewra weke ku zalim birayê hev in, mazlûm jî birayê hev in!

De birano, rabin ser piyan û ji vê zilma cîhanî re bibêjin ‘Na!’

ÇEND AYETIN JI QUR'AN A MECÎD

Weke ku xwendevanên me zanin, em di her hejmarê xwe de çend ayetan ji Qur'an a Mecîd diweşînin. Heta nuha me Sûreta Fatîbe û 100 ayetan ji Sûreta Beqere weşandin. Em ê înselab di hejmarê xwe yê hatî de jî vê xizmetê bidomînin. Di vê hejmarê me de ayetên 101 îla 125 ên Sûreta Beqere li jêr hatine.

SÛRETA BEQERE

*Bi navê Xweda yê
arîkarîxwaz û
bimerhemet.*

101-Wextê ji canibê Xweda peyamberek ji wan re têt ku tiştê li cem wan (:kitêba wan) jî tesdîq dike, hinin ji yê ehlîkitêb, weke ku jê bêxeber in, kitêba Xweda avêtin pişt xwe û red kirin.

102-Evan, bi tiştê ku şeytan di heqê padîşahiya Suleyman de digotin tabî bûn û wan qebûl kirin. Suleyman kafir nebû, lê şeytanên ku sihr û cadûkeriyê û tiştê ku ser du melekên Babîlî Harût û Marût nazil buye bi xelqê dielimandin, kafir bûn. Lêbelê ew herdu heta ku ji xelqê re nebêjin ku, "Em fitne (û îmtîhan) in; nebe ku hun bibine kafir", tiştê bi wan nedielimandin. Lêbelê ji wan (herduyan), tiştê dê nava mêr û jina wî veke (û wan ji hevûdu dûr bike) dielimîn. Ewku ewan bê îzna

AZAD ZELAL

Xweda nedikarîn ti zererî bidin ti kesî. Lêbelê ew, ne tiştê ku wê li menfaeta wan be, lê tiştê ku wê li zerera wan be dielimîn. Û ew bi xwe jî zanîbûn ku yê ku wan (cadûkeriyên) dikirîn, ti para wan ji axîretê tineye. Xwezî bizanîna ku tiştê ku dikirîn, çiqas li zerera wan e.

103-Heger evan îman biannîna û xwe biparêzîna, mukafata ku dê ji canibê Xweda bi wan hatibane dan, ji her tiştî çêtir bû. Xwezî bizanîna.

104-Ey kesên ku we îman aniyê! Nebêjin "raîne" (: "me biçêrîne, bi me meyzêne"); bibêjin "unzurne" (: "çavê te li me be") û guh bidin. Ji kafiran re ezabeke elîm û derdnak heye.

105-Ji nav ehlîkitêb yê ku bûne kafir û muşrikan naxwazin ku ji canibê Rebê we xêrek bi ser we de nazil bibe. Lêbelê Xweda rehmeta

xwe bi kesê ku dixwaze texsîs dike (:rehmeta xwe bi ser wî kesî de nazil dike.) Xweda xwedî fezleke mezin û muezem e.

106-Heta ku em jê çêtirî yan yeke şebîhî nedin, Em ti ayetî nesix nakin û nadin jibîrkirin. Ma tu nizanî ku Xweda li her tiştî qadir e?

107-Aya ma tu nizanî ku Xweda malikê azmanan û zemîn e û ji bil Wî, ti xwedî û dostê we tineye?

108-Aya hun dixwazin weke ku (qewmê wî) Mûsa îmtîhan kiribûn, hun jî peyamberê xwe îmtîhan bikin? Kî dev ji îmanê biqere û kufre tercîh bike, muheqeq ku ew weke wî kesî ye ku reya rast wînd kiriyê.

109-Gelek ji yê ehlîkitêb ji hesûdiya xwe, digel vê qasê ku heqîqet li wan eşkere buye, dixwazin ku we piştî îmanê, vegeînine kufre. Heta ku Xweda fermana xwe bişîne, wan efû bikin û dest li wan nedin. Muheqeq ku Xweda li her tiştî qadir e.

110-Nimêj bikin û zekatê bidin; her qenciya ku hun ji bona xwe teqdîm bikin, hun dê wê li cem Reb ê xwe peyda bikin. Xweda tiştê ku hun dikin, dibîne.

111-Got in: "Ji bil Cihû û Fileyan ti kes nare bihiştê." Ev zenna wan e. Bibêje: "He-ger hun rast dibêjin, naxwe ka delîla we?"

112-Erê; her kî bi îxlas berê xwe bidin Xweda û karê qenc û salihî bikin, muheqeq ku ecra van li cem Reb ê wan e û ne tirs heyê ji wan re û ne jî wê mahzûnibin.

113-Cihuyan got in: "Fileyan ne li ser ti esasî ne." Fileyan jî got in: "Cihuyan ne li ser ti esasî ne." Û ew kitêbê jî dixwînin. Yên ku nezan bûn jî, van tiştan digotin. Dê Xweda roja qiyametê hukma tiştê ku li ser di îxtilafê de ne, bide.

114-Kî zalimtir e ji yê ku dibin maniê wê ku navê Xweda di mizgeftên Wî de zikir bibe û dixebitin ku wan mizgeftan xirabikin? Ewan dê nikaribin bêtirs têkevin nava wan (mizgeftan.) Nesîbê wan di dinyê de rezîltî ye û di axîretê de ezabeke mezin li benda wan e.

115-Rohilat jî ya Xweda ye û roava jî. Hun berê xwe bidine kîja alî, Xweda li wî alî ye. Xweda her alî girtiye û zana ye.

116-Got in: "Xweda ji xwe re kurek girt." Ew, ji vê yekê munezeh e. Ya esil ev e ku her tiştê ku di semawat û zemîn de ne, hemû ji Wî re fermanber in û yê Wî ne.

117-Wî azmanan û zemîn xuliqandiye. Wextê ku bix-

waze tiştêk bibe, dibêje "Çêbibe!" û ew tişt, çêdibe.

118-Nezanan got in: "Çima Xweda bi me re jî naştexile, yan ji me re jî ayet naye?" Yên berî wan jî, vê gotibûn. Dilê wan wek hev in. Me ji qewmê ku gehiştine yeqîniyê re ayetan qenc rewşen kiriye.

119-Muheqeq ku (ey Muhammed) ji bona ku tu mizgînî bidî û bitirsînî, Me te bi heq (: Qur'an) şandiye. Tu ji ehlê cehenemê ne mesûl î.

120-Heta ku tu nekeve dînê wan û nebe ji wan, Cihû û File ji te razî nabin. Bibêje: "Hidayet ewe ku ji canibê Xweda hatiye." He-ger piştî vî hemû ilmê ku ji te re hatiye tu bibî tabîê hewa û hewesên wan, dê ji te re ji canibê Xweda ne destek hebe û ne arîkarek.

121-Yên ku kitêba ku Me daye wan qenc û rast dixwînin, bi kitêbê qenc îman anîne. Û yê ku pê dibin kafir, ew in ên ku di xesarê de ne.

122-Ey Benîsraîl! Nîmeta ku Min daye we û Min we (di hengamekî de) ji herkesî bilindtir kiriye, bînin bîra xwe.

123-Û ji wê rojê bitirsin ku ti kes bikêrî kesê din naye, ji kesî berdêl qebûl nabe, şefaeta ti kesî neqebûl e û arîkariya ti kesî nagihê yê din.

124-Wextekî Reb ê wî, Îbrahîm bi hinin kelîmeyan ceribandibû û ew, wan karan bi temamî anîbû cih. (Loma Xweda jî) got: "Muheqeq ku Ez dê te ji mirovan re bikime (rehber û) îmam." (Îbrahîm) got: "Ma zorokên min?" (Xweda) got: "Zalim nikarin jî ehda Min îstîfade bikin."

125-Û Me Kabe ji mirovan re kire stargeh û emniyetgeh. Meqamê Îbrahîm ji xwe re bikin nimêjgeh. Me li Îbrahîm û Îsmail ferman kir ku: "Mala Min ji tewafker, îtikafker, rikûvan û sicûdvanan re paqij bikin."

Wê roj, bi ser me de derkevê!

Ji brayê min ên ezîz re!

Şîreta Kek Sabah Kara pîrr baş e.

Ji tiştên heq re, dibêje "Erê!"

Ji tiştên neheq re dibêje, "Na!"

Hejmara sêyem a *Nûbihar* pîrr li xweşa min çû. Ez bawerim ku li xweşa gelê min jî çûye.

Xaliqê Alemê *Nûbiharê* ji çixîza heq dernexine û Xwedê we serfiraz û serkeftî bike. Gelê me yê mazlûm jî, ji bin destê zalîman xelas bike; amîn.

Wî wextî wê bihar were û kulîlk vebin. Wê roj, bi ser me de derkevê. Bi ya Xwedê, zivistana reş jî li ser neyarên Xwedê be!

Belê, brayê min ên ezîz!

Ji tiştên xirab û nebaş û neheq re tim û tim "Na!"

Kek Sabah, mala te û mala xebatkarên *Nûbiharê* ava!

Ji sernivîsara te ez pîrr razî bûm, Xwedê jî ji te razî be!

Mahmut Çelîktepe

EV ŞER, ŞEREKE HEZAR SALÎ YE

Heger Boşnakan li Sirban wiha bikirana, ev dewletana ma wilo wê bê deng bimanana? Bê guman, na! Naxwe ev şer, şereke hezar salî ye. Ev, şerê Xaçiyan e.

Dewletên roava û Emerîka ti carî bi mislimanan û bi dînê Îslamê tehemul nekirin. Dînê Îslamê û yên ku mensûbên vî dînî ne, li ber xwe bi şiklê mani'ên ku ji wan nayê buhurandin, dîtin. Wext hat, erd û welatên mislimanan îşxal kirin. Wext hat, ewil hinek însanên cahş ji xwe re kirin kole. Paşê jî, wan ji mislimanan re serok tayin kirin. Wext hat, yên ku li hemberê îşxala wan derketin, yan hatin kuştin, yan jî ketin zîndan. Wext hat jî hemû mal û milkên mislimanan talan kirin. Û ji wan re çi lazim bûn, birin welatê xwe.

Durûtiya Emerîka û dewletên Ewrûpa li meydanê ye. Ji bo ku em vê durûtiyê bibînin jî, ti delîl ne hewce ne. Her tişt xuya ye û li ber çava ye. Kî çi nemerd e, kî çi derewîn e, kî çi zalim e bi hereketên xwe, xwe dide naskirin.

Îro çi kes bin, ew doh û pêr jî dîsa ew kes bûn. Her çawa be hinek caran bi maskan ve rûyê xwe veşartin û xwe bi meşêrî nîşan dan. Heta ku hi-

SÜLEYMAN ÇEVİK

nek egîtan ew maskeyên ser rûyê wan çirandin.

Derewan dikin. Carina dibêjin: "Em însanan ji zilm û zordariyê xelas dikin. Em birçiyên têr dikin. Em cilan li taziyên dikin." Carina jî dibêjin: "Em aşitiyê tînin dinyayê û em mafên însanan diparêzên." Hîna pirr tiştên ku li xweşa mirovan tînin dibêjin. Di cihekî de ko fêda wan hebe û ewciha ûrê wan hîna mezin bike, ew cih ji bo çêrandin û xwedî bûna wan dibe erdek pîroz.

Ji bo dewletên emperyalîst, hemû tişt pere û mefaet e. Çi ji wan re menfeet tîne, ew muqedes e. Wî wextî ji bo bi cih anîna wî tiştî, çi manî (:astenge) li hemberê wan hebin, li ber çavê wan xuya nabin. Ew maniyana heger mirov bin, dikujin; mal û xanî bin, xiradikin; erd û dar bin, dişewitînin. Tiştê ji wan re fêde nayne jî, li cem wan pênc quruş bihaya wî tîne ye.

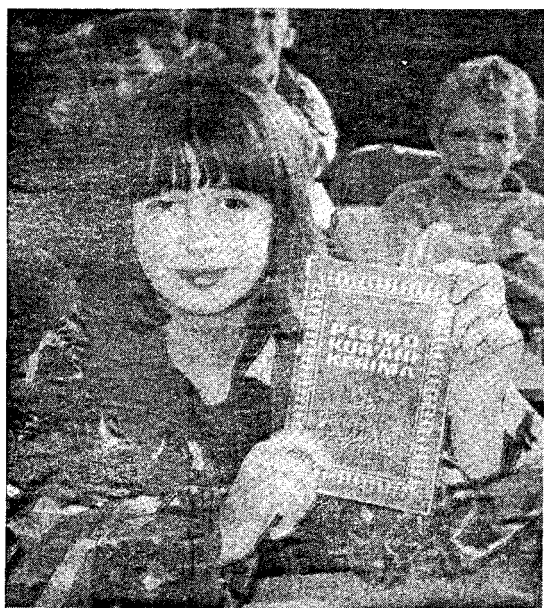
Dewletên emperyalîst, doza

xwîne dikin.

Ji mislimanan ti caran razî nebûn û nabin. Heta ku em xwe bi wan girênedin, wê nebin jî. Ev hezar sal in ku bi mislimanan re dijminetiyê dikin. Ev hezar sal in ku jehra hundirê xwe li ser mislimanan vedirşin.

Kî dikare bibêjê hereketên Xaçiyan (:Haçlîlar) qediya ne? Îro lîstik û planên emperyalîstan cûre cûre ne. Roj dibe, bi destê xwe zilmê dikin. Roj dibe jî, bi destên cahşikên xwe zilmê dikin. Lê wextê ku cahşikên wan nikaribin li ber serhildana mazlûman bisekinin jî, derhal bi xwe mudaxele dikin û dîsa her tiştî vedigerînin mîna berê; yanê mîna xwe û li gor qîma xwe dikin.

Li navenda Ewrûpayê, dewletên kafir, dewletek misliman naxwazin. Ji ber vê yekê jî, li zilm û sitemkariya li ser Bosna'yê re dengên xwe dernaxin. Mîna dewletên ji Yugoslavya'yê qetiyên û azad û serbixwe bûn, naxwazin misliman jî azad û serbixwe bin. Loma bi hezaran jin û keçên mislima-

nan dûçarî tecawuza Sirban dibin. Ne li Ewrûpayê tenê, naxwazin misliman li dinyayê jî bijin. Dixwazin misliman tim ji wan re kole û bindest bin. Dixwazin ku qerarên (:biryar) di derheqê mislimanan de girtine, werin cih û xwestinên xwe yê gemarî li mislimanan bar bikin.

Dewletên Slovenya û Hirvatistan û Makedonya, wextê ku serbixwe bûn, ti kesî dengê xwe dernexist. Lê çawa dor hat mislimanan, agir û pilêtî bi wan ketin. Tew nehat bîra wan ku, xelqê Bosna'yê bi referandumê azadî û serxwebûn xwestibû. Ma van hovan li Cezayîrê jî partiya mislimanan ya ku di hilbijartinê de serketî bûbû, bi zorê ji îqtîdarê neanîn xwar?

Ji meha Adar a 1992'an vir de Sirb, bi desteka dewletên File ve li ser Boşnakan wahşetê dibarînin. Dewletên roava cenga Slovak û Hirvatan di mudetek kin de qedandin. Çima? Loma ku ev herdu xelq jî File bûn. Ji zilma Sirban re, çima ev bê dengî? Loma ku Boşnak misliman in. Ji Bosna re kerr û lal dimînin. Ev deh meh e, hî-

na ji vî şerî re ti çare neanîn. Hinek qerarên simbolîk bi wasîta Nete-weyên Yekbûyî (:Birleşmiş Milletler) digrin, ew jî tev vala û pûç in û hêsrên cavan tew kêman kin.

Heger Boşnakan li Sirban wiha bikirana, ev dewletana ma wilo wê bê deng bimanana? Bê guman, na! Naxwe ev şer, şereke hezar salî ye. Ev, şerê Xaçîyan e. Mîsalê durûtî yên roava, pîrr in û

naqedin.

Ew bixwe tiştêkî bikin, xweş dibînin. Wextê ew tiştê wan bibe, ti carî tehemul na kin. Mirovan direvînin, dikujin û teyaran ji hewa tînin xwarê. Bajaran bombe dikin, însanên sivil dikujin.

Çima ku Lîbya çend caran qerarên Emerîka neanî cih, ev cend car e ku bombaran dibe. Îsrail bi alikariya Emerîka di navenda dewletên Îslamê de mîna girêkî çik bûye. Bixwe li ser Filistîniyan bombe-bayan dibarîne û zar û zêçekan bombaran dike. Lê wextê ku yek leşkerê Îsrailî tê kuştin, dinyayê radike ser piyan.

Kes nikare bibêje ku Iraq dewleteke baş e. Lêbelê dewletên roava û Emerîka ji bo ku li ser Iraqê bomban bireşînin, li behaneyan digerin. Hebbe dikin qubbe û ne xwîna Seddam, xwîna mazlûman dirjînin.

Pîrr kes pîrs dikin û dibêjin: "Dewletên

misliman çî dikin?" Bi rastî dewletên misliman, ne tiştêkî dikin û ne jî tiştêkî ji vê zêdetir dikarin bikin. Lewra ji dewra ku li ser mislimanan mêtîngehî (:sömürgecilik) tetbîq bûye, mislimanan pergala xwe şaş kirine. Ti cara nahêlin ku misliman ji vê şaşîtiyê derkevin û hişyar bin. Lewra wextê misliman hişyar bin, li van erdan wê hakîmiyeta zaliman jî bigede.

Kesên ku îro serokê dewletên mislimana ne tev ji Emerîka û roava re kole ne. Di bin bandûra mezinên xwe de, bê destûra wan nikarin ti qerarekî bistînin. Lewra bi sayeta efendiyên xwe hene û serpa ne.

Ji dewra Osmanî ve kehekek Îslamê li Ewrûpayê mabû. Îro ji bo ku Boşnak misliman in, bi desteka dewletên roava mal û warê wan wîran dikin. Zar û zêçên wan tevî pîremêr û pîrejinan dikujin. Tecawuzê li jin û keçên misliman dikin.

Mora Îslamê ji Bosna'yê dikolin.

Hemû kes bê deng in.

Hemû kes kerr û lal in.

Wextê hişyarbûnê ye, ji vê xewa xefletê.

Bi rastî, kovara Nûbihar kêmasiyek mezin tijî kir

Xebatkarên hêja

Ji bo vê xebata we ya birûmet û giranbiha ez we pîrr pîroz dikim.

Bi rastî, kovara Nûbihar kêmasiyek mezin tijî kir.

Devokê me Dimilkî ye. Ji bo viya em dixwazin hûn rûpelkê ji devokê Dimilkî biweşînin.

Ji Xweda daxwaziya min, serefraziya we ye. Xweda yê mezin, xebate we de alîkarê we be.

Sedat Mîrseydan

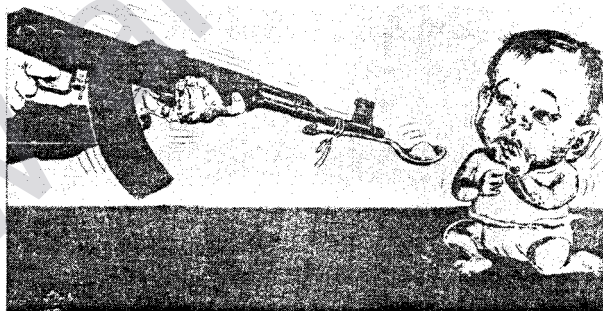
DURÛTIYA ROAVA: ASPIRÎNA SOMALÎ BI XWÎNA BOSNA BI ME DIDIN XWARIN

Vê demê li pêşiya misilmanan şewatekî dehşetkar heye. Pilêtên vî agirî erşa ala dilerzîne. Di vê şewatê de mazlûm dişewitin, dîne Îslamê dişewite, zar û zêç, keç û xort, bûkê ser bi xêlî û zavayê dest bi bine, dişewitin. Ji bona van mazlûman lazime em bi mal û canê xwe ve têkoşîn bikin.

Gehîştina însan di dinyayê de, weke zarokan ku teze dest bi tehsîla xwe bike ye. Yanê berê dibistan, pişt re dibistana navîn, lîse û dawîn de jî zanîngeh... Bi awakî din, çaxa ewil de însan di mixara de û weke hovan dijiyan. Çaxa navîn de, hinek kedî bûn û hatin deştê. Çaxa nû de bi wasita teknolojiyê, sir û qanûnê şerîeta kewnî kifş kirin. Gelo di vê pêşveçûnê de însan weke pelê liber bayê ne ku ba bi kijan alî de bê û wê pel jî bî wî alî de herin? Yan bi alîkariya Xwedê û Qasidê Wî ve însan ber bi gehîştinê de çû. Dîrok şahîde ku însan çiqas di rêya sirata musteqîm de, yanê di rêya Quranê de çûbe, ewqas derketîye silame-tiyê. Çiqas jî dîn û heqiyê dûr ketibe jî, hovîtiya însan ewqas derketîye meydana. Weke halê insanê vê esrê... Van insanan çiqas bi eşkeratî şarazebî jî, dervê wan bivaje hundirê wan û hundirê wan derkeve derveyê wan, ewê bikevin dirûvê mar û sa û beraz û rovî û keftaran.

N. EBDILAH Ê QISQANÎ

Yanê van insanan bi şikl û sîmayê xwe ve insan in. Lêbelê bi kirinê xwe, ji heywanan zêdetir heywantiyê dikin. Ji bona vê yekê Xweda yê qehar û cebar dibêje kû: "Ko hun ji zaliman dûr nekevin, wê agir we mesix bike û bişewitîne."

Belê ev ayeta kerîme, misilmanan û alîkarê heqiyê muxatab digre. Vê demê li pêşiya misilmanan şewatekî dehşetkar heye. Pilêtên vî agirî erşa ala dilerzîne. Di vê şewatê de mazlûm dişewitin, dîne Îslamê dişewite, zar û zêç, keç û xort, bûkê ser bi xêlî û zavayê dest bi hine, dişewitin. Ji bona van mazlûman lazime em bi mal û canê xwe ve

têkoşîn bikin. Ev xebata me çiqas li xweşa farmason û muna-fiqan neçe jî, qîmeta wê tineye. Di serê vê şewatê de jî Bosna têt. Biqasî nifusê Kuweytê giştî, miletê Bosnayê koç kirine. Bi hezaran xanî hatine hilşandin. Gelo wan humanîstên ku bi hawara hutan diçin û milyonan xerc dikin, îro li kûderê ne. Him

jî ev qêrîn û zarîn, ne li Efxanîstanê, ne li Kurdistanê û ne jî li Filistinê ne. Di navenda Ew-rûpayê de ne. Gelo van hovana wê çawa vê rûpela reş ji pirtûka dîrokê hilînin? Gelo ew wê çawa van qetlîaman bi zarokên Îslamê bidin jibîr-kirin? Ji bona menfaeta Emerîka û Roava ew hemû dikarin tekilê Iraqê û

Somalî bibin. Di tekîla Iraqê ya dawîn de 110 tayarê Emerîka, 6 tayarê Fransa û 5 tayarê Îngilistan di Delava Besrayê de hebûn.

Van insanê durûyî yê cerdker û xayin, jî bona petrolê dikarin ji Emerîka bi rê bikevin û werin Delava Besrayê. Ko pet-rola Bosnayê hebûna, wê teki-

latiya wê jî hebûna. Ji bona ku tineye, keştiyên (:gemi) Emerîka û Îngîlîz yê herbê Behra Adriyatîkê de li qetlîama Bosnayê temaşa dikin û nahêlin misilman jî alikariya birayên xwe bikin. Pêvistiya van emperyalîstan jî embargo ye. Gereke neyê jibîrkin ku beriya hilşandina Yugoslavyayê de, di roava de qeweta sêyem Yugoslavya bû. Îro embargo dane ser erdê Yugoslavya ya berê. Yanî ji xwînxwarê Miloseviç re dibejin; "Vaye me destên wan li kelepçê û lingên wan li qeydê xistiye, de ka tu jî bikuje!"

Bosna di agir de dişewite. Lê ka Alema Îslamê çi dike? Qet tiştêkî jî nikare bike. Lewra wextê ku mirov teqlîda yekî bike, nikare ji wî mirovî bi pêşdetir here. Serokên ku aniha li ser

xwîn û hêsîrê mislimanan text û payê xwe vegirtine, tev zarokên Emerîka û roava ne. Misliman bi navê Jonî û Tonî û Cak nehatin xapandîn. Roava bi navê Mistefa, Hafîz û Husnî Mubarek ve mislimanan rihet xapandin. Aniha navê qumandarê leşkerê Neteweyên Yekbûyî (:Birleşmiş Milletler) yê li Bosnayê, Tariq e. Bi van navan em xapandine.

Gereke misliman bizanibin ku, Xwedê ferman kirîye: "Cihû û Fileyan ji xwe re nekin heval" û "Hetanî ku hun dîne xwe neguherin, kafir ji we hez nakin." Serokê misliman ên munafiq, guh nadin van ayetan û ji kafiran hevîdariyê dikin. Di medya û televiziyonên xwe de dibêjin ku, "Ji bona şehîdên Bosnayê 100 hezar xitm hatin xwendin." Baş e! Xitmên Quranê bila bên

xwendin; lê xitmên dayina sîlahan jî gereke neyên îhmalkirin. Dema mirov li hemberê keftaran xwe zellî bide nîşandayîn, wê keftar kirêya pence û diranê xwe jî bi xwazin. Çawa ev ji esrekî (qirnek) zêdetir e mislimanan cihadê berdan, di aqîbetê de hirç û rovî û keftarê emperyalîstan, goştê laşê me jî xwarin. Çima îdî hişyar nabin misliman? Kafirên roava û munafiqên rohilat hetanî kengî ewê xwîna me bimêjin? Ma qey bes nîne?

Rehmeta Xwedê li ser şehîdê Îslamê be!

Şifa Xwedê li ser birîndarê Bosnayê be!

Qehra Xwedê li ser xwînxwarê Miloseviç û alîkarên wî be!

Û Xwedê sebr û tehemûl û hişyarbûnê bike nesîbê me mislimanan!

Pîrozname

Ji Karkir û Nivîskarên
Kovara NÛBIHAR'ê re

Hevalên hêja!

Ez berî sersalê bi çend rojan çav bi *Nûbihar*ê ketim. Pêşî mamostê nemir Ehmedê Xanî hate bîra min û ez lê sêwirîm, ramiyam...

Lewra Ehmedê Xanî di paşiya *Nûbihar*ra xwe de gotiye: "ev reng e dibêjit Xanî, eger tu bi îz'an î, bifikre..."

Nûbihar, ji 1683'an ve ye ku derketibû. Lê ev demeke dirêj e wê dabûne razandin. Îcar niha *Nûbihar* şiyar bû û mizgîniyê xweş ji îlhama Ehmedê Xanî bo me anî. *Nûbihar*ê, Xanî ji gorê rakir, jiyane û rewşena bînahiya Kurdan rewşentir kir. Xeysetê kovara *Nûbihar* yê herî girîng ku bala her kurdekî dikîşîne, ev e ku xwerû bi zîmanê Ehmedê xanî derdikeve!

Berî her tiştî ez hemû karkir, nivîskar, alîkar û emekdarên *Nûbihar*ê pîroz dikim. Hêvîdar im hûn di kar û işên xwe de serkeftû bin. Bê bela û siqûmat *Nûbihar*ê bidin jiyandin.

Bi şadiya azadî û serfiraziyê, di xweşiyê de bin.

Zeynelabîdîn Zinar

Ronahiya we min jî ronak kir. Min riya xwe nas kir

Pêşî selâm, rehmet û bereket a Allah Teala (c.c.) li ser we û me be.

Piştî vana, hêvî dikim jî Allah Teala ku me û we û gelê me her dem dîlfireh bike. Ji zilmên zaliman, ji şerê xayinan û munafiqan û ji fitna-fasiqan muhafize bike. Ji ruyê insanên di nav me de ku neqenc in, me nedê azabê. Çawa seyda Bedûzeman dua dike, em jî di her duayên xwe de dibêjin, "Ya Rab tu halê alemê îslah biki. Ehlê dinyayê îslah biki. Wan serokên ku li ser serên mislimanan in tu îslah biki û ji haq û edaletê neqetîni. Amîn."

Kovara *Nûbihar* li ser xêrê be. Hejmarê "Nazanî bindestî ye, zanîn rizgarî ye!" min zehf kêfxweş û dîlfireh kir. Ronahiya we min jî ronak kir. Min riya xwe nas kir.

Min kovar a *Nûbihar* da melayê gundê me. Bi hevalên bixîret û haqperist re didim naskirin û xwendin.

Hêviyek min ji we heye. Ko şîve û xwendina gelê me yek bibe baş e. Bila di kovarê de hewadis û nivîsandinên xwendevanan hebin.

Ev hêviya min ji ber gelê gundê me de ye.

Selam û rehmeta Allah Teala li ser me û we be. Amîn.

Hîvxan Sozdar

BARÊ ÇAXEKÎ LI SER MILÊ DAYIKAN

*Cih ko hat, Xedîce ye,
di rojên derd û zehmetê de
palpišta mêrê xwe ye.
Ew jin e, ku mûmina
ewil, ew e!*

Dinya me di nav qilêr û jengê de maye. Serzemîn gemar kirine bi xwîn û cendek û bombeyan.

Azman gemar kirine bi fixan û mersiyeyên mazlûman.

Çivik nema azadiyê dixwînin li ser darên kesk û di nav gulan.

Hişk bûn, wêran bûn, tarûmar bûn bexçê me.

Qaj ketine dewsa bilbilan; neazadiyê dixwînin û dibêjin bi serbestî û azadane.

Lêbelê hêstirê mazlûm û musted'efan wê bibin ava jînê, ji van darê hişk re; wê bibin kaniya ava heyatê, ji qilêriya azman û serzemîn re.

"Çi li we hatiye ku hun şer nakin di riya Xwedê de û ji bona lawik û pîrek û zarokên ku dibêjin: "Ya Reb, me ji vî diyarê zaliman derxîne; ji cem xwe arîkarek bişîne ji me re, ji cem xwe xelaskarek bişîne." (Sûreta Nîsa, 75)

Ev tabloya ku di Qur'an a Mecîd de hatiye resimkirin, ji vî zemanî re, ji îro re û heta roja qiyametê, ji hemû zema-

MİHRİCAN DOĞAN

nan re carî û serpa ye.

Xwedê Rebbê musted'ef û mazlûma ye û ev zilm encaq wê bi destê mûminan ji holê rabe. Lêbelê xelasiya mirovan, bi xelasiya jinê ve girêdayî ye. Lewra jin, diya musted'efa û hemû mirova ye.

Lê malesef îro halê jinê, haleke pîrr derdnak e. Ji destê bavê xwe digrî, ji destê diya xwe digrî, ji destê birayê xwe digrî, ji destê mêrê xwe digrî û ji destê zarokê xwe digrî. Lêbelê li ser vî halî jî, ya ku di merhala ewil de mesaja şehîdan dighîne xelqê jî jin e.

Cih ko hat, Zeyneb e, piştî şehadeta Huseyn, mesaja wî û heqîqetê bi qîr û feryadan li ruwê Yezîd dixe.

Cih ko hat, Fatîme ye, diya bavê xwe ye!

Cih ko hat, Xedîce ye, di rojên derd û zehmetê de palpišta mêrê xwe ye. Ew jin e, ku mûmina ewil, ew e!

Cih ko hat, Sumeye ye, ku şehîda ewil ew e. Şehîda pêşî,

ew e!

Cih ko hat, Asiye ye, di nav avzêla genî ya Fir'ewnî de mîna gulekê gehîştiye. Ko jina Fir'ewn ji be, umêdê musted'efan Mûsa di hemêza wê de mezin buye!

Cih ko hat, Meryem e, di nav gelê xwe de sembola heya û ifet e. Diya Mesîh, ew e!

Cih ko hat, Hacer e, bi serê xwe ve û bi tenê riya têkoşînê dipê. Di nav Sefa û Merwe de dibeze, da ku riya xelasiyê peyda bike.

Cih ko hat, çarşefa wê, ala mazlûman û nîşana şîn a musted'efan e.

Ew e ya ku çekan dide destê mêr û kurên xwe û wan bi ser zilmê de dişîne, da ku zilmê ji holê rakin.

Ew e ya ku di riya sergûn û nefiyê de zarok li pişt, ji destê zarokan girtî, birçî û pêxas, ji çîyan, ji newalan, ji riyê herî, di bin berfê yan baranê de dimeşe û ji zilmê re bi her halê xwe ve dibeye "Na!"

Jin e ew, barê vî çaxî û çaxan li mil e!

NAMEYÊN BÊCEWAB / 4

26 Çileya Paşîn 1991

Berf barî doh, bajar hê li ser piyê xwe ye
 Ji holê ranebûn bloqên beton
 Dê îsal jî bi şîrûba kuxukê bibuhure zivistan
 Her tişt di cihê xwe de ne, weke ku tu zanî

Ez bi nenivisandina te aşîna me, îhtiyac jî tineye him
 Ez ne li benda cewab im, besî min e ko ez te bibihîsim
 Binvîs nenvîs ne muhîm e, lewra ez dê çi bikim bikim
 Rokê ez dê rengan bibihîsim û dangan bibînim

Em bi ro herbê dixwin, bi şev herbê dixwin li vir
 Em Iraqê xerc dikin, qurûş qurûş bi hev re
 Berx bûne şîrkê gur, sifre tişe goştê nû
 Dê dora me çi wext bê, ti kes nizane li vir

Berf barî doh, min digo, dê tiştin bibedilin
 Min digo, dê ji holê rabin bloqên beton, dê ji holê rabin riyê ku merev
 bi ti derê ve nabin
 Berf di binê lîngan de çû
 Spî bekareta xwe ji dest da, êdî rê, ji berê qirêjtir in

Ez tişteki nakim, ji bil ji te re nivisandin, ez rawest im
 Dibe ku sibe ne weke îro ne weke doh be
 Dibe ku sibehê em di jiyaneke nû de çavê xwe vekin
 Tu nizanî ku çi kokê hişk dibuhurin ji qirika min, vê zivistanê, vê şevê,
 vê hengamê

Ez temennî dikim ku tu ne di vî halî de bî
 Yên mezin ji çavê te diramêsin, yê biçûk ji destê te
 Ez nabêjim ku ez li benda cewabê acil im
 Ji te re nivisandin, besî min e, pê germ dibe dilê min

Sabah Kara

LÊPIRSÎNA "PIRSGIRÊKA KURDAN"

Me bi nêta tesbîtkirin û weşandina ray, raman û pêşniyarên sazûmanan û zana û rewşenbîran di heqê "Pirsgirêka Kurdan" de lêpirsînek rêk xistiye. Em ê di vê hejmara xwe de bersivên du rewşenbîrên hêja; Mîrza **Osman Tunç** (Xwedî û Berpirsiyarê Nivîsaran ê kovara **Yeni Zemin**) û Mîrza **Mehmet Metiner** (Berpirsiyarê Giştî yê kovara **Yeni Zemin**), biweşînin. Ji ber ku Osman Tunç û Mehmet Metiner bi heddê kafî bi Kurdî nizanin, bersivên xwe bi Tirkî rêkirin. Bersiva Osman Tunç, ji terefê Mîrza **Bedran Ezeban**; û bersiva Mehmet Metiner, ji terefê Mîrza **Naci Gülmez** ji Tirkî hatin wergerandin bi Kurdî. Dê lêpirsîna me di hejmarê me yên hatî de jî dom bike îşelâh.

PIRSIYARÊN LÊPIRSÎNA ME:

- 1- Ray û ramana te di heqê "Pirsgirêka Kurdan" de çi ye?
- 2- Ji bona hel û fesilkirina vê pirsgirêkê pêşniyarên te çi ne?

Xwedî û Berpirsiyarê Nivîsaran ê kovara 'Yeni Zemin' OSMAN TUNÇ:

"BERÎ HER TIŞTÎ, EV ZORDESTIYA QEDEXEKIRIN A LI SER ZIMANÊ KURDÎ GEREKE JI HOLÊ RABE. DIVÊ KURD DI MEKTEB Ê NAVÊNDAN DE BI ZIMANÊ XWE TALÎM Ê AMOJKARIYÊ BIKIN"

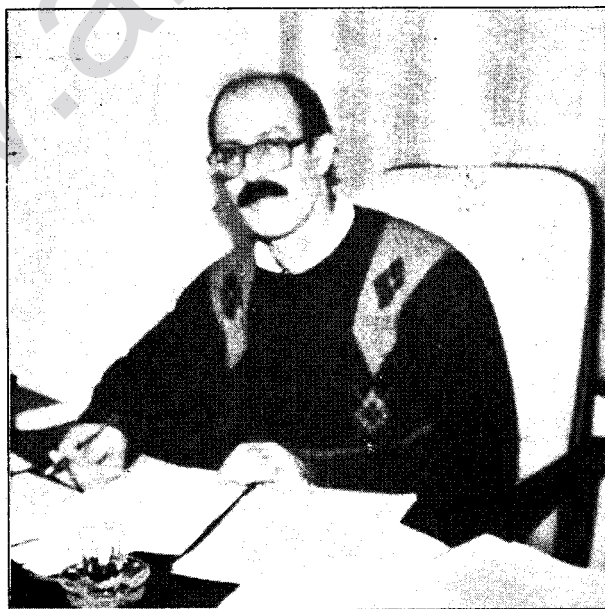
1) Pirsgirêka Kurdan berî her tiştî pirs-girêkeke netewî ye. Pirsgirêka huwiyeta miletekî ye. Kurd ji mêj ve têkoşînê didin, da ku xwe bidine qebûlkirin. Digel vê qasê ku tarîxa vê têkoşînê pirr kevn e, lê bi mana gelparêziya modern, ji dewra ku gelparêziya nû hatiye rojevê û pê de hereketa netewiya Kurdan zûkahiyeq qezenc kiriye. Meselen; di dewra împeratoriyeke pirnetew (a Osmanî) de, Pirsgirêka Kurdan bi rewşa 'pirsgirêka netewî' nîkarîbû were holê. Loma em dikarin bibêjin ku; ev pirs-girêk, piştî ku dewletên netewî di mintiqê de hatin avakirin derketiye holê.

Xususeke din jî heye, divê ev jî li ser

heye, divê ev jî li ser van se-bedan were jimartin. Ew jî ev e ku, piştî Cenga Cihanî ya Yekem Kurdistan di nav pênc dewletan de parve bûye û ev parvebûn jî rewşên din li vê pirsê zêde kiriye. Bi vî awayî hududê têkoşîna ku ji bo Kurdistan, yan ji bo gelê

Kurd tê dayin hê jî fireh bûye. Heger em kurt bibirin, em karin bibêjin ku 'Pirsgirêka Kurdan' di çarçiva teng de pirseke netewî ye. Pirsgirêka tayinkirina qedera miletekî ye. Lêbelê wextê ku em li vê pirs-girêkê ji cîheta tarîx, çand û yekitiya dî-nî mêzekin, ji bo ku ev pirs-girêk di coxrafya îslamê de ye, pirseke umetî ye jî. Ê bi manake firehtir jî, pirs-girêka însaniyetê ye.

2) Çareserkirina pirs-girêkê, piştî teşxîse-ke bi îsabet têt. Heger em di teşxîsê de şaşîtiyê bikin, em nikarin ji bo çareserkirina pirs-girêkê gavên serefrazane bavêjin. Ji vê cîhetê, bersiva pirs-siyara ewil, teşxîsa 'Pirsgirêka Kurdan'

teşkil dike.

Ji bo çareserkirina vê pirs-girêkê, gav û qedema ewil, qebûl û naskirina huwiyet û navnasiya Kurdan e. Helbetê ev qebûl û naskirin gereke naskirineke bimuhewa û tijî be. Lewra malûm e ku naskirineke şiklî û xalî ji muhtewa, ji sedir re şîfa nabe û ti tiştî hel nake.

Qebûl û naskirina navnasiya Kurdan, hinek muamelên ku divê çêbin û mesûliyetên ku divê bên cih jî bi xwe re tîne. Di merhala ewil de gereke meseleyên ku navnasiya netew tînin meydanê her çi bin, ew hemû deynin meydanê û bibersivînin. Bi baweriya min, ji vana tiştên ku di gava ewil de ne jî, mafên ziman û çandî ne. Berî her tiştî ev zordestiya qedexekirin a li ser zimanê Kurdî gereke ji holê rabe. Lazime serbestiya zimanê Kurdî were cih. Yanê gereke Kurd bi serbestî bikaribin bi zimanê xwe bipeyivin û binivîsin. Noqta duyem jî ev e ku, ji bo îfade kirina çanda Kurdan û şiklê îfadekirina vê çandê, mîna tarîx, edebiyat, muzîk û folklorê xwe, lazime zemîneke azadane werê holê. Yanê divê ev zemîn ji Kurdan re tamîn bibe. Dîsa nolî van mafên çandî û ji bona pêkanîna van mafan, gereke karibin ji televizyon û radyoyê jî îstifade bikin. Divê Kurd di mekteb û navêndan de bi zimanê xwe talim û amojkariyê bikin.

Qebûlkirin û nasîna huwiyet û navnasiya çandî ya Kurdan, divê bi van unsurên ku me jimartine tijî bin.

Osman Tunc

Ji Tirkî: Bedran Ezeban

Xweda we ji şerê zaliman, munafiqan û cehşan biparêze!

Selat û selama Xweda li ser we be.

Bi vê kovara *Nûbiharê* û çapkirina we ya pirtuka *Peyvên Piçûk* û *Peytva Bîst û Seyemîn*, ez pîrîr dilxweş û kêfxweş bûm; weke ku we dinya min ava kir.

We ez pîrîr hêvîdar kirim. Xweda û Qasid (Pêxember selat û selama Xweda li ser be) ji we razî bin. Ev xizmet, xizmeteke pîrîr mezin e û Xweda hîn mezin bike. Ev xizmetan weke dendika ne. Ko we ev dendikan çand û di bin axê de rizîyan, dûre (:paşê) pelk, çilo û êmişan ê bide inşaelah. Xweda we ji şerê zaliman, munafiqan û cehşan biparêze.

Ji we hemû personelên *Nûbiharê* re pîrîr spas dikim û Xweda we û mîletê we yê mazlûm biparêze.

Xweda kesê bêkesa ye.

Mustafa Yıldız

Hîna nûh eqlê me têt serê me û em hişyar dibin

Gelî xebatkarên kovara *Nûbihar*!

Selama Xweda yê hemû aleman li ser ve û hemû mislimanan be! Ez vê nameya xwe ji bajarê Ruha dinivîsim. Di van rojan de em Hz. Îbrahîm Xelîl yad û şad dikin. Behsa Îbrahîm Xelîl de hevalek got ku: "Kalo Îbrahîm Xelîl gelek pût û senemên Nemrûdiyan şikand." Li ser vê peyvê hun civata kovara *Nûbiharê* hatin bîra min. We jî bi vê kovara *Nûbiharê* gelek pût û seneman şikand. Berî vê demê bi zimanê Kurdî ti kes tiştek nedinivîsand. Li ser vê xebata we êdî gelek Kurd bi zimanê xwe dinivîsin û dixwînin.

Tiştê têtê bîra min, lêbelê ez nizanim li wî tiştî ez bigrîm, an ez bikenim. Berî çend salan ez çûbûm leşkeriya Tirkan bikim. Diya min û bavê min hindik jî Tirkî nizanin. Min hemû nameyên xwe bi zimanê Tirkî dinivîsand. Ew tiştê ji min re aniha gelekî xerîb têt. Ma min çira bi zimane xwe û bi zimanê dê û bavê xwe nedinivîsand? Ez viya jî bibêjim: Wellah ew şuxlê min, ne ji tirsê bû. Hema em wisa hov bûbûn. Em wisa sersem bûbûn, an jî em wisa sersem kiribûn. Hîna nûh eqlê me têt serê me û em hişyar dibin. Wextê ku em hişyar bûn me dît ku zimanê me ji me standine. Hele bisekinin em hebikekî din çavê xwe vekin û bigerin, em dê hîn gelek tiştên xwe bibînin ku van zaliman ji me bi zordestiyê standine û talan kirine. Ma kanî dînê me? Ma kanî dîroka me? Gelo kanî kiras û xiftana diya me? Ma kanî şal û şapikê bavê me? Ma kanî welatê me û heft sed bavê me? Ma gelo kanî şeref û qehremaniya gelê me? Erê ew tiştên hanê hemû berê li cem me bûn; lê aniha ji van tiştan yek jî temam tine ye, belku cih û warê van heye.

Xweda bi destûra xwe ve ew tiştên hanê daye me; naxwe lazime em van tiştên xwe hemuyan bigrîm û biparêzin. Em ê van zalimên berê teslîmî Xweda û roja mezin bikin û van zalimên aniha jî bi destên xwe qehr bikin.

Mehmet EMİN

Berpirsiyarê Giştî yê kovara 'Yeni Zemin'

MEHMET METİNER:

"JI BONA KU EV PIRSGIRÊK HEL BIBE, DI MERHALA EWIL DE GEREKE BI ZUYÎ DI TIRKIYÊ DE ZEMÎNEKE NÛDEM, DEMOKRATÎK Û HUQÛQÎ PÊK WERE"

1) Pirsgirêka Kurdan, ne pirsgirêkeke mintiqeyî û herêmî ye; pirsgirêkeke netewî ye.

Piştî Cenga Cihanî ya Yekem, parvekirin û pênc parçekirina Kurdan û vale derketina wadeyên dan a heqên wan, bû sedema wê ku hêdî hêdî tevgera netewî ya Kurd dest bavêjê çekan û dest bi têkoşîna çekî bikê.

Piştî van buyêrên ku di mintiqê de dewletên nijadperist anîn holê û ev dewletan maf û azadiyê însanî yên Kurdan bi wan nedan û wan men û înkâr kirin, Kurd jî di mintiqê de weke "pirsgirêkê" der hat in. Yanê gelê Kurd jî xwestiye ku ew jî weke gelên din xwedyê maf û îmkanan be û ji ber vê yekê ev pirsgirêk hatiye holê. Di vê çarçivê de Pirsgirêka Kurdan, tête mana xwestina mafên netewî yên

Kurdan. Yanê mana vê pirsgirêkê ev e ku Kurd, mafên xwe yên netewî dixwazin.

2) Ji ber ku dewletên netewî vê pirsgirêkê anîne holê, loma ji bona ku ev pirsgirêk ji holê rabe, ji dêvla dewletên netewî û nijadperistên ku mafên neteweyên din in-

kar û men dikin, gereke di mintiqê de dewletên ku ji pîrr neteweyan teşkil bûne û li ser bingehê huqûqî hatine saz kirin, werin meydana. Di vê manê de cemi-yeta Osmanî tev cemi-yeteke mozayîkî ye. Yanê dewleta Osmanî li ser bingeha netewî nehatiye avakirin. Bi awake din, hemêza cemi-yeta Osmanî, bi xoşdîtinî û bi fikra umetê, ji hemû netew û dîn û mezheban re vekiri bû. (Lêbelê wextê ku em vê tesbîte dikin, em vê yeke jibîr nakin ku, piştî ku dewleta Osmanî sewq bi alî xerbê de bû û di vê dewletê de jî hukûmet û sistemeke merkeziyevan û brokratîk a moderin hate holê, xebatin pêk hatin ku vê moza-yîkê ji hev parve kirin.)

Piştî van gotina; ez çare û hella vê pirsgirêkê di lihev hatina dîn û irqan û wek-

hevîti û xoşdîtinê û komela umetê de dibînim. Ez li ser vê yekê disekinim ku gereke sîstemeke civakî were holê ku hemû netew û nijad giştî bikaribin bi navnasiya xwe ve, hebûna xwe bizanibin û çanda xwe di zemîneke azadane de bi pêş de bibin. Ez dixwazim bibêjim ku hemû ev pirsgirêk, dê di sîstemeke ku ne asîmîlayonvan û înkaran û nijadperist e û hemû millet dê bikaribin li ser bingeha wekhevî û ji dil û bi xwest pevrebîn de dê temamen û ji kokê hel bibin. Bi baweriya min, riya ku dê me hemuyan bîne cem hev û qewet û mane bide pevrebûna me jî ev e.

Gelo lazim e ku ez bibêjim ku ez behsa wê fêhim û xebata ku Bîlal ê Hebeşî û Selman ê Farisî û Omer ê Erebi aniyê cem hev û wan kiriye bira, dikim?

Ez vê jî dixwazim bibêjim ku di Tirkiyê de hella vê pirsgirêkê di merhela ewil de bi demokrasiyeke tam û mukemel de dê pêk were. Ez ji dil bawerim ku ev pirsgirêk di sîstemeke huqûqî ku ne qedexevan e û li cemiyetê îdeolojiyeke resmî bar nake de, dê hel bibe.

Ev pirsgirêk bi zordestiyê hal nabe; dê bi aşitiyê hel bibe. Lêbelê ji bona ku ev pirsgirêk hel bibe, di merhala ewil de gereke bi zuyî di Tirkiyê de zemîneke nûdem, demokratîk û huqûqî pêk were.

Mehmet Metiner

Ji Tirki: **Naci Gülmez**

Mala Xweda ava ji nuha pê de em ne bê deng in û kovarek me jî heye

Selama Xweda li ser hewe.

Mala Xweda ava ji nuha pê de em ne bê deng in û kovarek me jî heye.

Min helbesteke Necip Fazıl a bi navê "Şarkımız" vegerand zmanê Kurdî bi navê "serana me". Di kovara *Nûbihar* de ev wergêra min bi navê "Heyat Meyat" hate weşandin. Ji bona vê yekê jî, ez spas dikim û berdewama *Nûbihar* ji Xweda dixwazim.

Ez dixwazim ku ev helbest jî bê weşandin. Bi destûra Xweda ez ê nameyin din jî bişînim.

STRANA ME

Ko bişkin temamê diranan rojekê / Wê biesq bizivire dolaba me /
Ji ezman destek çavê şil paqijkê / Wê keyf bikeve mal û mewdana
me

Wê kaş winda bibin em ê derkevin rastê / Em ê bigihêjin roja
bê nihayetê / Li ber kevirê qewsika, fişeng e / Ferqa me û
alemê

Wê azad bibe zman, dîrok, exlaq û îman / Wê bibînin çawa ye,
çi ye mîranîn / Wextê erd û ezman bêjin em av nadin / Wê her
bexçeyî av bide çoya me

Em ê herin di rêçika ronî de em ê herin / Kevir di dil de, av li
kabokê em ê herin / Rojekê bibe êvar em ê jî herin / Wê bi-
mîne di lêvan de strana me

Necip Fazıl Kısakürek

Werger: **Mehmed Dîyaeddin Dağhan**

Rexne

Hemd û senayê bê eded / Ji bo Yezdan ê ehed / Selam û
selewatan hemî / Li ser Resûlê me yê umî / Ger al û eshab û
tabîûn / Ku li ser rîsaleta wî herkes mutmeîn / Min dixwest îro
kovarek Kurdî / Buha pîr û lîsanê gundî / Ewran girankir li ser
Stanbol / Derket Nûbiharek rexne dil / Dêrdên te çi ye dirêj me
ke tu / Birnên te çi ye qiset bike zû / Çend gotinên we
rexnekim / Rastiyan li we beyankim / Meqsed ne ji bo dijminî /
Belkit uxuwet û biratî / Nîne caîz destpêk û mangê / Heya hebe
fatîhe û beqere / Pa ev çiyê Yezdanê dilovan / Ma qey
qedyayê sîfatî Yezdan / Hedîs û ayetan tefsîrkin ji Erebi / Ger
hun bizanin serf û nahwî / Cih bidin kilasîkên Kurdî / Mîna
Mela û Feqî û Xanî / Serdarê zmên qebûlkin Xelîl Xeyalî / Xwe
da dû wî Celadet Bedirxanî / Biweşînin nivîsarê Hemze yê
Mûksê / Li pê wî Ebdurehmanê Nursê / Li dor masê çemekin
bêje / Hun daîm rexnebibin bi dîlkî tije / Ev çi ye jiyanname
hedîsname / Heya ku bajo ev bêje ê bê mane / Min zaf dirêjkir
efû dixwazim / Selamê Xweda yê ehed / Daim li ser we be bê
eded

Fehmi GÜR

SEDEMA “PIRSGIRÊKA KURDAN” EMERÎKA Û REJÎMÊN DÛVIK IN

Divê em misliman pêşiya pêşîn ji nav pence û lepên rejimên li me pelikîne bixelisin. Yanê ji van sazûmanên qeşmer û leyistokên dervehî (:biyanî) rizgar bin. Pirsgireka Kurdan û hemû mafxwazan bi qilobandin û qewitandina van rejîman, çareser dibe.

Berî her tiştî ez dixwazim ku bidim zanîn û belîkirin ku em mislimanin û em dê her wisa bimînin. Ji ber vê nûqtê, hemd û spasa bêpayan û bêjimar ji Xwedê re be...

Gelî brano!

Pirsgirêka Kurdan, ne pirs-girêkeke nûh û hemdem e. Ev pirs-girek, şax û dirêjîya têkoşîna heq û batil a dîrokî ye. Her tim û her dem li ser vî erdê Xwedê, xwîna mirovan weke avên çema hatiye rijandin. Dîroka mirovatiyê, weke ku bi xwînê hatibe nivîsandin. Rûpelên dîroka mirovatiyê dema tête xwendin, meriv diveriše. Lewra ev rûpel, rûpelên pîr genî û bêhnxirab in. Yanê bi kurtasî, ev axa erdê bi xwîna însanan hatiye sitirandin. Ev xwîn, dibe ku xwîna heqdar û neheqan tevlîhev bin. Lêhe-ma bi gotinek rast û vebirr, ge-lekiya vê xwînê, xwîna heqdar û bindestan e. Lewra heqdarên xwedîfrehm û însaf in; ji xwînri-jandin û mêrkujiyê hez nakin. Şer û têkoşîna heqdarên, an ji bo parêzandina jîyanê, yan jî ji bo cîhanîna maf û mafxwaziyê ye. Zilm û sîtemkarî, mêrkujî û kedxwarî, dijê tebîeta heqdar û

EBDILAH AMED

bawerbîran in. Lewra her giya li ser kok û rîçika xwe şîn dibe. Her tişt û her kes jî ancax tebî-et û xûyê xwe dide xuyakirin.

Heq û heqdarî; timî bi rindî û bi qencitî, heqxwazî û dadvani-ya xwe li cîhana mirovatiyê da-ye xuyakirin û nîşandin. Yanê jîyan û hebûniya xwe bi van rengderên xwe domandiye. Lêhema neheqî, zordarî û sî-temkarî; bi peyrewên xwe, her-wekî navên xwe, ti rindî, qencî û hêjatiyek nedaye mirovatiyê. Tim bi zordarî û dîktatorî xwe daye pejirandin û tim bi dest-tûrên mirovkujî û dijmirovatî û bi fêlbaziyên curecur xwe daye domandin. Bi vî awayî, naveke genî û xirab li dawîya xwe hiş-tin.

Binêrin li dîrokê, ji mêj ve navê pêxemberan bi rindî û rehmxwendinê tête behskirin. Hemen pîrriyan mirovan, dix-waze misliman bin, dixwaze fi-le û cihû bin, navê zarokên xwe, bi navê wan pêxember û pey-rewên wan navdar dikin. Lêhe-ma, ji dervê ruhperest û nijad-bîran, ti mislimanek, fileyek, ci-

huyek an mangeperestek, navê zarên xwe, bi navê Cengîz, Hu-lagu, Sezar, Nemrud, Fîrawn, Ebucehil û hwd navdar nakin. Lewra ewana û yên weke wan, nav û berhemeke xweş li dû xwe nehiştine. Ew hemû dev-genî ne û lepbixwîn in. Belê, ji-yana wan kesan, an rejîm û sa-zumanên wan, bi xwînvexwarî, kedxwarî, heramxwarî, koledarî, sîtemkarî û herwekî vanan me-şiyaye.

Dumahiya vê şîrovê re, ez dibêjim ku, pirs-girêk û gelem-şeya Kurdan jî, di vê çarçivê de divêt bête tehlîlkin. Lewra, gelê Kurd, ji mêj ve bigre û were he-ta vê dema nûha, tim bawerbîr û dadxwaz in. Heqperestî û maf-perwerî, destûra wan a pêşem e. Zilm û sîtemkarî nexwestine û nekirine. Serhildanên wan ên bi navûdeng, li hember zilmê, zordariyê, bédîniyê û kufirba-ziyê çebuye. Dibe ku hatibin an bêtin xapandin, lê bi zanayî mêldarên neheqiyê yan kufre nebûne. Gerçi, mixabin ji alê şahên Îranê û padîşahên Tûra-niyê gelek caran hatine xapan-din; bi destê wan gelek xwîn dane rijandin an xwîna wan ha-

tiye rijandin. Wekmîna ferman-derxistina Ermeniyan. Lê eviya jî, ji nezanî, hevnegirtinî û ji bê serokatiya wan pêşve hatiye. Belê Kurdan, bûne qurbana şah û împeretoran. Ev qurbanetî jî, ji van her sê dijminên wan, pêş ve hatiye: Nezanî, xizanî û neyekbûn (:ixtîlaf).

Rastiyekek dîrokî heye: Gelê Kurd û Ermeniyan bi hezaran sal cîranên hev bûn. Kurd misliman, Ermenî file bûn. Bi hev re xweş derbas dikirin. Ji rinditiya Îslamê û muamela Kurdan gelek kêfxweş û memnûn diman gelên Ermenî. Gêlek ji Ermeniyan bi dilxwezî û hêsanî dibûn misliman. Lê malxirabê padîşah, ev dost û cîranan bera ser hev dan. Tov û toximê neyartiyek qedîm xistin nava van her du gelan. Ji nezaniya Kurdan sûstifade kirin û gotin: "Ew file ne; wan bikujin. Ko hun wan bikujin, hun dê têkevin behîştê..." Belê, ev dîn, ne dîne Îslamê bû. Dîne padîşahan bû. Lewra di vî dîne pak û spehî (:Îslam) de tada û kuştina bêgunehan tine ye... Ev bela bi destê siltanê Osmanî qewimî li ser vî gelî. Dawî çi bû?.. Bi sedhezaran kes, ji herdu aliyên hatin kuştin. Zar û zêç, keç û xort, nexweş û îxtiyar, kal û pîr, tev... Bi sedhezaran... Nezanî dîsa bû bela li serê gelan.

Ko pîrsgirek sirf bi vî nimûneya jorîn bimana, disa baş bû. Dijminên Îslamê rihet nesekinîn û hê jî nasekinin. Îro jî, bi tovçandina ruhperestiya nav gelên misliman, Kurd ji Tirkan re; Tirk ji Ereban re; Ereb ji Persan re; Pers ji Kurdan re; Kurd ji Ereban re û wekmînayê vanan ji hev re kirine dijmin. Lê ma çima?.. Xwedayê me yek, kitêba me yek, pêxemberê me yek, dîne me yek, qibla me yek û bi hezaran yek; herî pêş ve, ji bo hemû mirovan, dayika me Hew-

wa, bavê me Adem jî yek e. Naxwe ev dijminatî ji bo çi ye?!

Lêhema ev rastiya ku li ber çava ye, ji alî dijminên me yên navgelerî û dîvik û qemçikêd wan ên ku di nava me, an di serê me de ne, bi fitneya gelperistî û axperistî ev bratî û yekitiya mislimanan perçe kirin û bi vî awayî astengeyên li ber da-

girkerî û xwînmijiya xwe rakirin. Bi vî êş û nexweşiya gelperistî-nabêjim gelperwerî-ol û baweriya mislimanan avêtine plana paşem û fikr û hêzîrêd nijadperestiyê pêşkeşî ber mislimanan kirine. Îcar, çiqas em ji ol û baweriya mislimantiyê dûrketine, ewqas hov û dijê hev bûne. Halvakî, madem em misliman in, divê hemû bizav, tevger û helwestên me jî mislimanî be. Lê mixabin rêjîmên dîktariyê fermandarên dîvikên emperyalizma navgelerî, nahêlin ku misliman li bîr û baweriya xwe biarqilin, an hayidar bin. Mêjiyê mislimanan, bi taybetî yên zarok û xortan, bi hêzîrêd qewmî û rihperistî dişon, tarûmar dikin. Ji ber vî awayî, problema mezin a herî girîng, ji bo mislimanan, rêjîmên kufirbaz ên dîktator in, ku wek reqelan hêlîn û warên xwe di coxrafya mislimanan de

çekirine. Divê hemû mislimanan di yekitiya Xwedê, di heqîfî û rastiya Pêxember û dîn de li hev bicivin; ji bo şehitandin û qewitandina van rêjîmên zordar ên kaselîs, şoreşek mezina Îslamî çêbikin. Ger wilo nebe, ne ku sirf gelê me û welatê me, wê hemû ax û coxrafya gelên misliman têkevin destê neyarên me yên qedîm, ku ew jî Ewropa ye û serîkeş Şeytanê Mezin Emerîka ye.

Belê, weke ku min di serî de got, dijminên mislimantiyê, em êrişî ser hev kirine. Westê ku mislimanan li guhekî erdê şer û pevçûnekê derdixin, dewletên dagirker, ji bo azirandin û dijwarkirina vî agirê şer, bi kure û neftê diçin ser. Dema xwîna mislimanan dirije, kêfxweş û şad dibin. Her rojekî mislimanan ku di nava xwe de bi şer derbasdikin, ji bo van dagirkerên devbixwîn, cejn e. Sedema ku îro coxrafya mislimanan buye gola xwîne, Îblîsê Mezin Emerîka û dîvikên wî, govend û dîlan girêda ne û tibîska diavêjin, li dorhêla vî gola xwîne. Lê hêviya me heye ku ev kêf û şahiya îblîs û îblîsokan, wê dirêj nekişîne. Rojekî wê wek împaratoriya Sovyetê lerzek bi wan bikeve û dewra wan jî wê biqede. Wî çaxî wê bi devûrû têkeve nava vî xwîna bindest û rebenên cîhanê. Em hêvîdarin ku ew ê di nava vî gola xwîne de bixeniqin. Lewra postê me, ewqas erzan nîne.

Nûha daxwaz û merama min eve ku, divê em misliman pêşiya pêşin ji nav pence û lepên rejîmên li me pelikîne bixelisin. Yanê ji van sazûmanên qeşmer û leyistokên dervehî (:biyanî) rizgar bin. Pîrsgireka Kurdan û hemû mafxwazan bi qilobandin û qewitandina van rêjîman, çareser dibe. Ev baweriya min e. Ger eviya, yanê şoreşek îslamî çê nebe, ez bawerim ku birîna me

wê herî kûr û dijwar be. Lewra ev buyerên ku li Kurdistanê didomin, bi me da peyitandin ku, tevgerên qewmî, ne çare ye. Ji ber ku bi vî awayî Tirk, herî tirkperist û Kurd herî kurdperist dibin. Reh û ramanên Îslamî ji herdu gelan jî wenda dibe, şunê de reh û ramanên qewmî distîne. Encam jî li ber çava ye: Misliman dibin dijmin û neyarên hevûdu. Çare: Destbratî û piştgirîya mislimantiyê ye. Lewra ev rejîm him dijminê me, him jî dijminê Tirkan e. Seddam him dijminê Kurdan û him jî yê Ereban e. Hafîz Esed him dijminê Kurdan, him jî yê Ereban e. Ger Îran Quranî nebe û xwe rast û tekuz neke, wê him dijminê Kurdan, him jî dijminê Azerî û Persan be.

Gelo ma îro ji bajarê Rîze yê bigrin werin heta bajarê Entakya yê, hemû qeraxê deryayên Tirkiyê, seranser ne kexxane ne? Ev rewş, rewşa serbestiyê ye, an kolefî û bîndestiyê ye? Belê, gereke em ne paragmatîst bin, her tiştî li gor jiyana dinyewî û doringî nedin berçavan. Lewra ev rewş û reveçûna Tirkiyê, jiyana bêdawî tarûmar dike. Heger pozê me bişewite, heger çilkek namus û ar, şerm û fedî bi me re hebe, çî Tirk, çî Kurd dibe, divê em yek bin, pêşî vê tofanê ji serê xwe rabikin... Ji hêştirê (:deveh) pirsîne, "Çima hustiyê te xwar e?" Hêştir wisa bersiv daye: "Ma kûderê min rast e!" Belê ko em dest bi pisîtî û genîtiya vê rejimê û yên wekî viya bikin, lazime ku em pirtûkekê binivîsin. Lêhema xweng û brayên hêja, quna bizinê timî li derve ye, çî hewceyî şîrovekirinê ye.

Belku hun ên bibêjin, "Dahkerereya pîrsgirêka Kurdan li kûderê ye, ev tiştên ku tu dibêjî li kûderê ye?" Na... Ez hevparê vê hêzirê nînim. Lewra, heger em wek kalê Selahedîn ê Eyûbî nebin, yanê bi hemû mislimanê cîhanê re yekitî û rêhevaltî, destbratî û piştewaniye nekin, em ê

timî tim şerpeze bin. Dema me bi kabîk û şerîta şerîeta Xwedê girt, wê hemû misliman (ez rejîma qest nakim) li paş û pişt me bin. Na, heger em dîn û baweriyê, di nava felsefa rehpelestiyê, an endîşeyên netewî de wenda bikin, ez bawerim ku, em ê timî tim tenê bin û bi serê xwe bimînin.

Madem wisa ye, ey gelê Kurd û hemû mislimanên cîhanê! Ka werin, em sond bixwin û peymanê çêbikin li ser tewhîdê. Em sînorên ku, ti pîroziya wan tinenin, biçîrin. Ji bo "Yekitiya Komarên Mislimanî", ji ana ve "yekitiya civat û komelîsên mislimanan" çêbikin. Em di nav sînorên teng ên ku ji alî dagirkeran ve hatine danîn de nexeniqin. Da ku, em him mafên xwe yên alî, him jî yên dinyewî bi hev re bistînin.

Kurdino! Yên ku Kurdistan

perçe kirine, ne gelê Tirk û Ereb û Fars in. Ev gelan jî wek me mazlûm in, misliman in. Şah û siltanan gunch kirine, lê ev ne gunchê gela ye. Li ser Kurdan û welatê me cînayeta mezin, cînayeta cînayetkarên Peymana(!) Sewr û Lozanê ne. Yên ku Kurdistan perçe kirin, ew in, dijminê mezin ew in. Bi vê perçekirinê tola xwe yên dîrokî ji me standin. Lewra, evanan kotekên ji kalê Selahedîn û leşkerên wî yên lehenger xwarine, hîna jî jîbîr ve nekirine. Ji ber vê qasê, gereke em wek Donkîşot, bi şaşitî çek û pisatên xwe karanîn nedin. Gereke em berê pisata xwe bidin neyarê qedîmê hemdemî. Ew jî, dîsa dibêjim; pelîdê mezin Emerîka û rejimên dûvik û serokrejimên nava me de ne.

Herbimînin bi xweşî û serkeftî.

Serfiraziya we, serfiraziya me ye

Berî her tiştî ji karkir, karbidest û berpirsiyarên *Nûbihar* re, ji ber ku dest bi weşandina kovarek wisa kirine, zehf spas û silavan dikim. Em ji demek zû va li hêviya weşanek wiha bûn. Bi derketina kovara *Nûbihar* ez gelek dilxweş û kêfxweş bûm.

Ez di vê bawerê de me ku ev destpêkirin, ev pêngava hanê, him rûsipibûna mislimanan e, him ji ji bo pêşvebirin û nasandina wîje, ziman û çanda Kurdan, gavek zahf girîng e. Gav, her çiqas piçûk be ji birûmet e. Karên wisa feydedar bi vî awayî heta vêgavê nehatine ajotin. Bi kurtayî di vê riyê de valahiyek pîr mezin heye. Û ez bi bawerim ku *Nûbihar* di tişkirina vê valahiyê de karên pîr girîng wê pêkbîne û wê bibe mînak.

Gelî birano! Gava min li *Nûbiharê* mêzekir bikaranîna hinek bêjeyan dîhna min kişand. Weke, 'naxwe', 'naxweş' û hwd. Lêbelê weke ku hun jî dizanin di nav gel de 'nexwe', 'nexweş' tete gotin û bikaranîn. Sedema vê bikaranînê çîye? Ko hun îzah bikin pîr şanaz dibim. Û heke wateya (:maneya) helbestên Mela Ehmed ê Cizîrî bê danîn, wê pîr baş bibe. Lewra giştî xwendekar tam jê famnakin.

Dîsa, ji ber hesasiyeta we ya li ser "Pîrsgirêka Kurdan" we spas dikim. Dilovanî û merhamet û selama Xwedê li ser we be. Xwedê alikarê we be. Di vê şop û riyê de Xwedê we serfiraz bike. Serfiraziya we, serfiraziya me ye.

Ez birakê we yê Elî Hikmet, ne zanyar ango nivîskar û helbestvan im. Lêbelê, ez dixwazim ku wan pîrsgirêkan we yê di derheqê "Pîrsgirêka Kurdan" de li gorî dîtin û ramanê xwe bibersivînim.

Elî Hikmet Tekin

Berpirsiyarê Giştî yê kovara me SABAH KARA:

"MISLIMAN GEREKE MUHEQEQ LI PIRSGIRÊKA KURDAN XWEDÎ DERKEVIN"

Heftenameya *Azadî* bi Berpirsiyarê Giştî yê kovara me Sabah Kara re hevpeyivînek tertîb kir û metna vê hevpeyivîna bi zimanê Tirkî, di hejmarê 35 a bi tarîxa 10-16 Çileyê Paşîn (:10-16 Ocak) 1993 ya heftenameya *Azadî* de hate veşandin. Metna vê hevpeyivîna ku birayê me Hozan Oflaz ji heftenameya *Azadî* wergerandiye Kurdî, li jêr hatiye:

Azadî: *Nûbibar çima derket; fikr û raya we ya weşandinê çi ye?*

Sabah Kara: Fonksiyoneke ji fonksiyona îdeolojîk pîr mezintir î *Nûbibar* heye. Lewra bi her zimanê ku hun dixwazin, hun karin îdeolojîya xwe îzah bikin û bibêjin. Îro ko hun îdeolojîya xwe bi Tirkî îzah bikin, pîr rahettir û hêsantir e. Kurdî ev sedsalin di nesrê de nehatiyê şuxulandin. Gerçi şairên me bûne û hene, lêbelê nivîskarê me yê nesrê, em karin bibêjin ku nebûne, yan pîr kêmbûne. Yê ku hene jî, van nêzîkan dest evêtine vî karî. Loma îzahkirina îdeolojîya xwe bi zimanekî ku hê nesra wî zêde bi pêş de neçûye, wê we tixûb bike. Yanê deranîna kovareke Kurdî ji bona weşandin û teblîxkirina îdeolojîyêkê, îro we veke û hun dê nikaribin îdeolojîya xwe bi hêsanî îzah bikin. Loma fonksiyona eslî û bingelî ya *Nûbibar*, ne weşandin û teblîxkirina îdeolojîyêkê ye. He-

ger nêta we ew be ku hun îdeolojîyêkê biweşînin û teblîx bikin, hun dê ji bona vî karî hêsanterîn zimanî tercîh bikin û hun dê wê îdeolojîyê bi wî zimanî teblîx û îzah bikin. Îro li Tirkîyê ev ziman, Tirkî ye. Yanê heger me *Nûbibar* bi nêta weşandina îdeolojîyêkê xas î bi tenê, ji bona teblîxkirina îdeolojîyêkê bi dîgeran derxistibane, heger nêta me bi tenê ev bûna, me nê ji zimanê ku em karin xwe bi hêsanî îzah bikin, îstîfade bikirane, ku ew ziman jî Tirkî ye. Lêbelê zimanê *Nûbibar* Kurdî ye. Ev jî wê nîşan dide ku, nêta me ya eslî û bingelî ne ew e ku em îdeolojîyêkê bi dîgeran teblîx bikin.

Naxwe armanca eslî ya *Nûbibar* çi ye? Armanca eslî ya *Nûbibar* ew e ku zimanê Kurdî bighe wê merhaleyê ku Kurd bikaribin xwe bi vî zimanî îfade bikin. Em dixwazin ku em Kurdî bighînin wê sewiyê ku tê de mefhûmên nûjen û muasir, term û istilahên nûjen û muasir werin bikar anîn û em kêmasiyên nesra Kurdî kêmbikin; û îlawê li vê xebatê, em dixwazin ser îdeolojîyê jî bisekinin. Yanê îdeolojî piştî van e. Armanca eslî ya *Nûbibar* ew e ku Kurdî bibe zimanê nûjen û muasir. Mana nûjenbûn û muasirbûna zimanekî çi ye? Mana vê ew e ku ew ziman karibe pîrsgirêkên nûjen û muasir îfade bike, pîrsgirêkên nûjen û muasir hemêz û

îhate bike. Armanca esasî ya *Nûbibar*, ew e. Yanê *Nûbibar* dixwaze nîşan bide ku weke ku bi Kurdî şîir tene nivisandin, dibe ku bi Kurdî meqaleyên pîr hêja û biqîmet jî werin nivisandin. Em dixwazin ji cihekî dest pê bikin û di vê xebatê de pîrûz bibin.

Em dixwazin deriyê me ji hemû spehîtiyan re û ji hemû rastiyan re vekirî be. Em dixwazin xwedî çavên bînvan û guhên bihîstvan bin. Em dixwazin xwedî zimanê rastbêj bin. Ti îdeyêke me yî wisa tineye ku em ti xeletiyên nakin. Însan beşer e, dibe ku xeletiyên bike. Lêbelê ya giring ewe ku merev qesten xeletiyên neke û wextê ku xeletiya xwe dît, dev ji wê xeletiyê berdê. Polîtîkaya me ya eslî li ser vê esasê teşkîl buye. Yanê em dixwazin alîkarê spehîtiyê bin, alîkarê rastiye bin. Em dixwazin rastiye bibêjin û tiştên ku dibin û diqedin bi şiklekî rast û qenc biwezînin, diyar bikin, bibînin û bibhîsin. Di vê navberê de heger em xeletiyê bikin, em dixwazin nîşan bidin ku em hazir in ku derhal ji wê xeletiyê vegerin.

Azadî: *Bi navê Nûbibar hun xwe di kîja aliyê siyasetê de dibînin?*

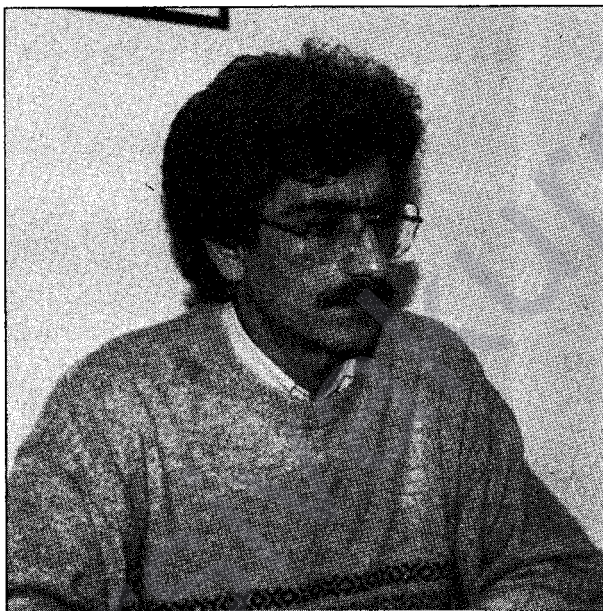
S. Kara: Bi qenaeta min, nav pîr zêde mana îfade nakin. Yanê min ji mislimanan hinin wisa dîtin ku ji faşîsteke herî faşîst ferqa wan nebû. Min ji mislimanan hi-

nin wisa dîtin ku bi qasî ku merev nexwaze bi wan re biştexile, dogim û dogmatîk bûn. Lêbelê min vî halî di nav yê ku mensûbê îdeolojiyên din in de jî dît. Di nav marksistan de jî henin ev, di nav faşistan de jî henin. Lêbelê weke ku di nav mislimanan de însanin pîrr delal henin, di nav marksistan de jî însanên pîrr hêja û yê ku ez ji sohbeta wan pîrr kêfxweş û dilşa dibim jî henin. Ya rast, min van cûr mirovan di nav faşistan de nedît, lêbelê ez karim bibêjim ku min evan di nav çepiyan de dîtine. Naxwe gereke nav, me nexapînin. Yanê ev gotina “ez filan îdeolojiyê qebûl dikim”, weke wê ye ku navê merev Hesen, Mihemed û hwd be. Gelo ew meriv di wê îdeolojiyê de çiqas semîmî ye, wê îdeolojiyê bi çi heddi semîmane qebûl kiriye, gelo ew wê îdeolojiyê heqîqeten ji bona menfaeta gelê xwe dixwaze, yan ne? Eslê kar ev e. Naxwe gereke em ji esil dest pê bikin. Gereke em zêde li ser navan nesekinin û em bi navan nexapin. Yanê heger mirov semîmî be, ne dogim be, heger mirovek ku dixwaze tiştên ku dibin û têne meydanê di cih de biwezîninê û diyar bike be, ew bi me re ye û em jî bi wî re ne. Lêbelê heger ne di vî halî de be, ewa ku navê wî bi me re yek e, ti mana îfade nake. Ez vê eşkere dibêjim, ez dixwazim bi îsrar bibêjim ku heger mirov ne durust û semîmî be, ne birûmet û heysiyet be û nexwaze ku çavên wî bînavan û guhên wî bihistvan û dilê wî hesvan be, ne xebite ku wisa be, eva ku navê wî misliman e, ji me re ti mana îfade nake. Li hember vî halî, mirovê ku xwedyê wan xususiyetan be, lêbelê navê wî marksîst be, navê wî marksîst bûn, wî ji me û me jî wî bidûr nake.

Azadî: *Cib û fonksiyona mislimanên Kurd di têkoşîn û mu-*

cadeleya netewî ya gelê Kurd de gereke çi be?

S. Kara: Îslama ku ez nasdikim —ku ez ji zarokiya xwe heta nuha sistema Îslamê tehqîq dikim û lêkolînê li ser vê sistemê dikim— ev Îslam, mirovan dawafî însanbûnê dike. Ko em vê bi ayetê Qur’anê îfade bikin, Qur’an însanan dawafî tebîet û fitreta ku li ser xuliqîne dike. Mana vê çi ye? Bêjeya “însan” ji koka “uns”

hatiye afirandin. “Uns” tête mana nêzîkbûn, bi yê din re li hev bûn, bi aşitiyê mayilbûn, lêkbûn, gellempêrî û civakîbûn û sosyalbûnê. “Enîs” tête mana mirovê ku bi mirovên din nêzik, dilovan û yê ku meriv kare pê re biştexile. Kelîma “însan” jî ji wê kokê têt. Yanê Îslam ji însan dixwaze ku weke xwe be, li gor eslê xwe û fitreta xwe be. Heger em bixwazin vê bi destûreke dinê Îslamê bibêjin: Ji Peyamber (selama Xweda li ser be) xulase û vebiriya Îslamê dipirsin, tiştê ku li wan divegerîne, ev e: “Yek ji we îman nayîne heta ku tiştê ku ji xwe re dixwaze ji birayên din ê xwe re jî nexwaze.” Yanê merivê ku vê nexwaze, nikare bibe misliman. Ev prensîbeke esasî û bingeşî ye. Xulasa Îslamê ye ev. De ka bifikirin: Çawa dibe ku meriv him

Xweda qebûl bike, bibêje ku “ez Xweda qebûl dikim” û him jî tiştê ku ji xwe re dixwaze, ji digeran re jî nexwaze? Ma nizane ku Xweda dibîne? Ma nizane ku Xweda her tiştî diwezîninê û qîmeta her tiştî diyar dike? Çawa dibe ku meriv him bi axîretê bawer be û him jî tiştê ku ji xwe re dixwaze, ji yê din re nexwaze? Naxwe ev tiştê ku Peyamber (selama Xweda li ser be) dibêje, heqîqeten xulase û vebiriya Îslamê ye. Yanê heqîqeten mislimanbûna kesê ku tiştê ku ji xwe re dixwaze ji birayên xwe re naxwaze, pîrr meşkûk e, pîrr şikdar e. Baweriya wî bi Xweda pîrr şikdar e. Baweriya wî bi axîretê pîrr şikdar e. Peyamber (selama Xweda li ser be) wisa dibêje.

Min vê çima got? Halê Kurdan di masetê de ye. Kurd heqîqeten pîrr eziyet dibînin û di bin feşar û tezyîqeke pîrr zêde de ne. Zimanê wan hatiye qedexekirin. Çanda wan, yanê kultura wan hatiye qedexekirin; bi ser de jî, hatiye talankirin. Ti mirovê birûmet, bişeref nikare bibêje ku “Kurd ne di bin zilmê de ne.” Ti kes nikare miroveke birûmet peyda bike ku ew mirov karibe bibêje ku “Kurd jî xwedyê mafên ku her gel xwedyê wa ye.” Naxwe yê ku van heqan, van mafan ji Kurdan re jî naxwazin, nikarin bibêjin “em misliman in.” Ko vê bibêjin, ev dê bêmana be, dê nerast be. Yan dê van heqan ji Kurdan re jî bixwazin, yan jî dê Îslamê terk bikin, dê nebêjin “em misliman in.” Îslam vê şertê dide pêş, vê dixwaze. Naxwe li gor vê, bi qenaeta me gereke misliman muheqeq li pirsgerêka Kurdan xwedî derkevin. Misliman gereke muheqeq li pirsgerêka Kurdan xwedî derkevin. Misliman mecbûrin ku bawer bikin ku gereke Kurd bibin xwedyê hemû mafên ku gelên din xwedyê wan in. Heger bi vê nebawer bin, dê

mislimaniya wan pîrr şikdar be, dê kes bi mislimaniya wan bawer neke.

Wextê ku hun li mazî û dîrokê mêzekin hun dê bibînin ku xwedîyê esliyê pîrsgirêka Kurdan, misliman in. Ev di hadîsa Şêx Seîd de wisa ye, di hadîsa Seyid Riza de wisa ye, di hadîsa Berzencî de wisa ye. Gişt wisa ne. Berzencî bi Îngîlîzan re li hev nehat; teklîfa wan red kir. Ji ber ku misliman bû, red kir. Guman dikir ku hukûmeta TC dûmayîk û dewama dewleta Osmanî ye û dê halê Kurdan hê jî bi pêş de bibe. Loma heta talî li benda arîkariya Meclîsa Ewil ma. Lêbelê nizanîbû ku Mustefa Kemal, Meclîsa Ewil fesx kiriye. Nizanîbû ku li ser Meclîsa Ewil lîstikin tên lîstin. Heta talî li benda arîkariya Meclîsa Ewil ma, lê arîkarî nehat û talî mexlûb ket, birîndar bû û weke ku hun zanin, nefî Hîndûstanê bû.

Ev hal li Îranê jî wisa ye. Di serê kesên ku Cumhûriyeta Kurdî ya Mehabadê damizrandin de jî mela û seyda henin, misliman henin. Wextê ku tarîxa Kurdan tetqîq bibe û li ser lêkolîn çêbibe, ti kes nikare mislimanan gunehkar bihesibîne û wan mahkûm bike. Misliman weke ku di cebha siyasî de xebitîne, di cebha çand û kultura Kurdî de jî tiştê ku ji destê wan hatiye, kirine û roleke pîrr girîng û cidî îfa kirine. Heger ewan nebûna, ev kitêb û eserên Kurdî dê di destê me de nebûna. Ji Ehmed ê Xanî bigre heta Betê, heta Melayê Cizîrî, heta Seyda Bedîuzeman Seîd ê Norsî û hetta, heta endamên Cemiyeta Tealiya Kurdan (Kürd Teali Cemiyeti), gelek kes seyda û mela ne. Erê, tiştê ku wan kirine, bi mana kamîl têra pîrsgirêkên îro nakin. Lêbelê tiştê ku wan rojan de ji destê wan hatiye, kirine. Îro tiştê ku li para me, li para me mislimanan dikeve ewe ku gereke tiştê ku wan kirine em hê jî bi pêş de bibin.

Baweriya min eve ku gereke Kurdên misliman bibin rêber û pêşvan. Û di nav hemû grûban de grûba herî muhîma ku kare ve bike jî ew in. Lewra ji dînek dane

rê ku bi dilê gelê Kurd nifûz kiriye û ev sedsalan in ev gel di vî dîni de heliyaye û li gor vî dîni şikil girtiye û bi çanda vî dîni hemhal buye. Yanê ji Kurdên misliman re pîrr haziriyin hene di nav gelê Kurd de. Mizgeft hene. Gelê Kurd bi pirranî diçe van mizgeftan, weya ev dîn bi pirranî bi hemû adet û ananeyên Kurdan tasîr kiriye. Yanê li gor grûbên din ên ku ti haziriyaya wan di nav gelê Kurd de tineye û gereke wan haziriyayên pêk bînin, haziriyên mislimanan ji berê ve pîrr in û karin ji van haziriyayên îstîfade bikin, van haziriyayên tadîl bikin û gelê Kurd bi pêş de bibin. Nawxe gereke misliman di vê xebatê de bibine rêber û pêşvan. Gereke pîrr birûmetî hereket bikin, li zahmet û musîbetan tehamul bikin û muheqeq pîrûz û serfiraz bibin. Weke ku min got, ev, mesela mislimanbûn û nebûnê ye. Yanê heger em vê pîrsê hel nekin, dê mislimaniya me pîrr meşkûk û şikdar be. Ko em berê xwe ji ve pîrsê biguherin, dê mislimaniya me pîrr şikdar be.

Azadî: *Te got, Kurdên misliman di maziye de pêşvanî û rêberiya têkoşîna neteweyiyê kirine. Baş e, lê gelo balê wan ê îroyîn çi ye?*

S. Kara: Digel vê qasê ku ewil mislimanan xwedîtiya vê pîrsê kirin û xwedîyê esliyê vê pîrsê misliman bûn, malesef em ji wê pîrr bi dûr ketin. Em roj bi roj ji wî halî bidûr ketin. Di şertên Tirkîyê de fêhmeke Îslamî yî tevlihev bi nijadperistîya Tirkî pêk hat. Û nav em xapandin, me xwe di nava vê de dît. Me xwe bi şiklê partiyê di nava vê de dît, me xwe bi şiklê komelê di nava vê de dît. "MTTB", "Akıncılar" û hwd. Ew ku weke ku navê van komelan jî nîşan dide, di nav îş de buûteke nijadperistî jî hebû. Halê "Akıncılar" û "Millî Türk Talebe Birliğı" û "Millî Selamet Partisi" û "Refah Partisi" û îtîfaqa RP bi MÇP re û hwd.

Yanê ya rast, me di dewra talî de îmtîhaneke baş neda. Ewil me xwedîtiya vê pîrsê kiribû. Ji Mela Mustefa Barzanî bigre heta

Berzencî, ji Cumhûriyeta Kurdî ya Mehabad bigre heta serhildana Şêx Seîd û heta Seyid Riza, pêşvanî û rêberiya vî karî di destê alim û rewşenbîrên misliman de bû. Lêbelê ya rast, di dewrên dûre de, bi qewla Tirkî, em di sinifê de man.

Ji sala 1970 û pê de di nav mislimanan de hişyarbûnek dest pê kir. Hişyarbûneke siyasî. Ji hev cûdabûnek dest pê kir. Bi damizriya MHP û MNP, kesên ku berê pevne bûn, hêdî hêdî ji hev dûr ketin û di sazûmanên cihê û cûda de civiyan. Pêvajo û vetîreke nû dest pê kir. Şoreşa Îslamî ya Îranê vê cûdabûnê hê jî perçinand û kûr kir. Yanê cûdayiya ku ji salên heftêyî dest pê kiribû, di salên heştêyî de hê jî bi pêş de çû û merhaleke nû hate holê. Em dibînin ku ji sala 1980 bi vir de Kurdên misliman li ser pîrsa Kurdan pîrr zêdetir disekin. Her çi netîceya ku em gehiştineyê ne pîrr baş û ne pîrr mureceh be jî, halê me yê îroyîn ne pîrr nebaş e. Yanê em cardin ketin merhaleya xwedîtiya vê pîrsê. Li gor raman û baweriya min, ev 10 salên li ber me, 8-10 salên heta sala 2000, ji vê cîhetê ji me re salên îmtîhanê ne. Yan dê xebat û cehda me, me bike xwedîyên heqîqî yê vê pîrsê, yan jî em dê ji masetê bi kenar bikevin. Han, bi navê *Nûbihar* em dixwazin vê xebat û cehdê pêk bînin. Em dixwazin vê rewşenetiyê pêk bînin. Em dixwazin bikin ku misliman li vê pîrsê xwedî derkevin. Ez umêd dikim ku dê wisa jî bibe.

Azadî: *Li vir tiştêk beye ku dîqatên bi ser xwe de dikşîne. Tu behsa xwedîtiya vê pîrsê dikî. Gelo bi vê gotinê tu dixwaze bibêje ku "Em dê bi tenê û bi serê xwe vê pîrsê hel bikin", an ne?*

S. Kara: Em dixwazin bi hemû grûbên ku ne di halê devgirtina yê din de ne û nabêjin "gereke hun îlahim tiştê ku em dibêjin qebûl bikin" û ne di halê dîktatoriyê de ne re bipeyivin. Em dixwazin bi hemû wan grûban re rûnên û pîrsgirêkên xwe munaqesê û munaqere bikin. Em dixwazin bibînin ku em çiqas ka-

rin bi wan re hevkarîyê bikin. Lêbelê tehamula me bi berxwerda dîktatorane tineye. Yanê ne em dixwazin di berxwerdeke dîktatorane de bin û ne jî em karin bi kesên ku di berxwerdeke dîktatorî de ne musamehê nîşan bidin. Ji bil yên ku berxwerda wan dîktatorane ye, hemû grûbên ku semîmî ne û karê wan bi gotinên wan li hev dike, ew bi me re ne û em jî bi wan re ne.

Azadî: *Gelek grûb dibêjin ku raman û dîtina siyasî ya wan çî be bila bibe, gereke hemû kesên ku di muşterekên esxerî de weke hev difikirin, li cem hev bin û pevra bin. Di heqê vê de fikra te çî ye?*

S. Kara: Ewil gereke em mêzekin ku muşterekên esxerî çî ne. Bi qenaet û bawerîya min, girîngtîrîn muştereka esxerî, birûmetbûn e. Yanê gereke yên birûmet, semîmî, dûrist û dilsoz û yên ku zîkzak nakin, pevra bin. Yanê bi bawerîya min girêka muşterekiyê, pîrsa şexsiyetê û bişexsiyetbûnê ye. Aya xên jî vê, çî ye? Îro dê fikr û bawerîya we filan tişt be; ko hun birûmet bin, ko hun pîrr lêkolînavan û tehqîqvan bin, heger rojekê hun bibînin ku fikr û bawerîya we xelet e, hun de wê fikr û bawerîyê terk bikin. Naxwe îro di xeletiyê de bûna we, ne pîrrgirêkeke girîng û cidî ye, heger hun birûmet û biheysiyet bin. Lêbelê ko hun nebirûmet û biheysiyet bin, dê xeletiyên we yên îro, di hatiyê de problemên herî mezin bi xwe re bînin. Naxwe gereke em muşterekiyê di vê noqtê de girêk din. Weke ku min got, di vî îşî de muşterektî, semîmîyet e, dûristî ye û tiştê ku meriv ji xwe re dixwaze, jî dîgeran re jî xwestin e. Wextê ku terefdarên merev zilmê bikin ko meriv bêdeng bimîne, lêbelê wextê ku bi terefparen wî piçûkterîn zilmek bibe, ko meriv feryad û fîgan bike, ev ne semîmîyet e. Gereke meriv li hemberê her cûr zilmê be û bi her cûr zilmê re mucadelê bike. Berxwerda merivê birûmet ev e. Gereke merivê birûmet wisa hereket bike. Ko birayê wî jî zilmê bike, yan dijminê

wî, ferq nake, gereke li ber her duwan berxwerda wî yek be û li ber her du zilman jî bisekine. Lewra encax wextê ku hun vê bikin hun karin bi mirovan û bi gelê xwe îtîmad nîşan bidin û îtîmada wan qezenc bikin. Hun ji kîja grûbê bin, ne muhîm e. Ji PKK, yan jî grûbek din. Heger wextê ku terefdarên we zilmê bikin hun bêdeng bimînin, lê wextê ku bi terefdarên we piçûkterîn zilmek bibe hun qiyametê rakin, bi vî halê xwe ve, hun nikarin bi gel îtîmadê nîşan bidin û îtîmada wan bi dest bînin. Naxwe ez tekarrar dikim, di esasa muşterekên esxerî de semîmîyet, dûristî û birûmetbûn heye. Em bi yên ku wisa ne re pevra ne, em dê bi wan re pevra hereket bikin. Îro dibe ku di xeletiyê de bin, dibe ku îdeolojiya wan bi me re ne yek be. Ev zêde ne muhîm e. Em de ji wan re îzah bikin, dê jê vegezin. Weya heger em di xeletiyê de bin, dê ji me re bibêjin û em dê ji wê xeletiyê vegezin. Yanê ji ber ku em xelasiya xwe û gelê xwe di vê îdeolojiyê de dibînin em di vê îdeolojiyê de ne. Em ne di wê korekoriyê de ne ku em bibêjin "Ko xelasiya me jî, perîşantiya me jî, rezîltiya me jî di vê îdeolojiyê de be, em cardin jî di vê îdeolojiyê de ne û em dev jê bernadin." Ne mumkin e ku hiç meriveke birûmet vê bibêje. Naxwe heger rojekê em bibînin ku îdeolojiya me nikarê me xelas bike, em dê dev jê qerin. Wilqas besît. Lê gereke terefê muqabil jî karibe vê bike.

Naxwe muhîmtîrîn muştereka esxerî, semîmîyet e, dûristî ye, guh dan bi hev e, guh dan bi dîgeran e û heger ên din rast dibêjin, birûmetane qebûlîkirina gotinên wan e. Yanê gereke em nebêjin ku "Madam filan dibêje, naxwe ez qebûl nakim." Ev ne ti mantiq e. Kî dibêje bila be, piçûk an mezin, ev ne muhîm e. A muhîm ewe ku gotina wî rast be û di cih de be. Bi îfadeya Peyamber (selame Xweda li ser be), "Hikmet, malê windayî yê mûmin e; li kûderê peyda bike, distîne."

Azadî: *Di vî halê îroyîn de di*

heqê lîzûm û acîliyeta van cûr yekîtîyan de tu çî difikirî?

S. Kara: Min di nivîsareke xwe ya di *Nûbihar* de, îfadeke wisa bikar anî: "Tu serê vale hilde nehilde çî fêde!" Naxwe ya muhîm, ne "serhildan" e. Ya muhîm ewe ku meriv "serê tişe hilde." Serê ku zane dê çî bike ko bibêje "Ez qebûl nakim!", gotina wî bimana ye. Heqer na, di serê mero de tiştê tineye, dibêje "Ez qebûl nakim!" lê ne malûm e ku dê çî bîne; ev serhildan bêmana ye. Yekîtî û hatin cem hev jî wisa ye. Weke keriyê (:sürü) hatin cem hev û yek bûn, bêmana û beyhûde ye. Dê hîç menfaetî pêk neyne, dê bèn cem hev, leq-leq bikin, hir-gur bikin. Ti mana wê yekîtî û hatin cem hevê tineye. Naxwe yekîtiya ku em difikirin, gereke meydanê nede vê. Gereke yekîtiyêke bitecanus û biheng pêk were. Di esasa vê de jî, ew pransîbên ku min berê zîkr kirin hene. Yanê birûmetbûn, biheysiyetbûn, guh dan bi gotinên dîgeran û ko rast be, qebûlîkirin, ko nerast be, bi îzahkirina sebebê, redkirin e.

Heger em vê pêk bînin, yekîtiya ku dê di netîca vê de pêk were, kare bibe rîya fêde û sîdê. Lê yekîtiya ku ne di vî halî de be, ew yekîtî weke yekîtî û pevrebûna keriyekê ye û bêmana ye, bêsîd e. Naxwe esiltîrîn noqteya ku gereke em li ser bisekinin, ev e. Ji bona pêkhatina vê jî, gereke em hevûdu bibînin, em hevûdu naskin û em bi ramanên hevûdu aşîna bibin. Di gava ewil de, gereke di nav me de çûn û hatîneke pîrr zêde mewcûd be. Gereke em hevûdu ziyaret bikin. Gereke em guh bidin hevûdu. Gereke em hevûdu naskin û bizanin ku em çî difikirin, em çiqas birûmet in, em çiqas dûrist in. Gereke em vê nasîn û aşînatîyê di mudeteke kurt de pêk bînin. Hiç şik tineye ku ev pîrrgirêk bê yekîtiyê ne mumkin e ku hel bibe. Yanê êdî ev gotin pîrr demode bûye: "Dengê destêkî tine, deng ji du destan têt." Muheqeç ku dê ev pîrrgirêk bi sayeta yekîtiyê hel bibe. Lêbelê ne bi sayeta her cûr yekîtî û çawa be

bila be, yekîfî.

Azadî: *Di Kurdistana Başûr de geşbûnehe mubîm pêk tên. Hilbijartînek çêbû, meclîsa Netewî teşkîl bû. Di van nêzîkan de Dewleta Federal bate îlankirin. Tu van geşîtîyan çawa dibînî?*

S. Kara: Ez bi zêdetî evan bi kêfxweşî pêşwazî û îstîqbal dikim. Ez van, kaftî û bes qebûl nakim. Lêbelê ev destpêkek e. Weke hemû destpêkan, dibe ku nemukemel be û ev tişteke normal e. Ne mumkin e ku em jê, hêviya mukemeltiyê bikin. Berî her tiştî, navend û şertên mewcûd nemusaîd in. Îro ya ku Kurd hilbijartînek pêk anîne, pirr muhîm e. Welêw zêde ne hilbijartîneke azadane û zanayanê be jî, ev hilbijartin pirr muhîm e. Ez vê pirr muhîm dibînim. Eva ku Kurd hukûmeteke wisa pêk anîn, min pirr kêfxweş dîke. Lêbelê gereke em li vir nesekinin û em vê hê jî bi pêş de bibin. Gereke em bikin ku Kurd serokên xwe yê heqîqî û rasteqîne bihilbijêrin. Gereke em bikin ku ev bibe wesîla seadet û xelasiya Kurdan. Ev hê gava ewil e. Ez vê hê gava awil hesab dikim û ez vê bi kêfxweşiyêke pirr zêde pêşwazî û îstîqbal dikim.

Azadî: *Bi fikra te, ev geşîtîyên ku di Kurdistana Başûr de pêk tên dê bi lêkoşînê me yê mintîqeyên din çi îlawe bikin?*

S. Kara: Helbetê ku dê ev geşîtî bibine mîsal ji mintîqeyên din re. Yanê heger ev hukûmet pîrûz bibe, kamiranî bide gelê xwe û bibe wesîla xweşbextiya wî gelî, Kurdên mintîqeyên din jî dê vê ji xwe re bikine mîsal. Dê li birayên xwe yê xweşbext û kamiran mîzekin û dê bixwazî ku bibine wek wan. Lêbelê heger ev mîsal pîrûz û muwefeq nebe, dibe ku netîceke ber ekis jî binê holê. Yanê kare bibe sebeb ku yê di mintîqeyên din de ne bibêjin: "Cihê me baş e; ko em di vî halî de bimînin çêtir e."

Azadî: *Di vê navendê de, van qezencan hê jî bi pêş de birin çawa mumkin e?*

S. Kara: Bi baweriya min, ev hukûmet encax ko dîktatoriyê ne-

ke kare muwefeq bibe. Gereke dîktatoriyê nekin û îznê bidin ku her kes û her dîtin û raman, xwe nîşan bidin û îfade bikin. Gereke wextê ku xelq wan nexwaze, bi hêsanî cih ji yê ku xelq wan dixwaze re vala bikin. Serfirazî û kamiraniya wan, bi pêk anîna vê ve girêdayî ye. Ji bil vê riyê, ti rê ne qabil î muwefeqiyetê ye. Lewra riyên din, muxalifê fitret û tebieta însan in. Yanê berxwerda dîktatorane, ti tiştî hel nake. Em ji dîktatoriyê şikayetê dikin. Ji bona ji beyn birina dîktatoriyê em nikarin ji dîktatoriyê îstîfade bikin. Yanê heger mîkrobek seba nexweşiyê be, hun nikarin wê nexweşiyê bi wî mîkrobî tedawî bikin. Gereke hun ji wîrûsekî ku kare wî mîkrobî ji masete rake îstîfade bikin.

Gereke hemû civakên ku di her parçeyên Kurdistanê de dijîn, di navbereke emîn de guh bidin hevûdu, pirsgirêkên xwe munaqêşe bikin û nîşan bidin ku dê ev pirsgirêk çawa ji masetê rabin. Bi baweriya min, wezîfa me ya eslî û pêşîn ev e. Yanê gereke em îtîmadê bidin gelê xwe. Gereke gel di heqê me de bibêje ku "Heger ew dibêjin, naxwe rast e; ew ne mirovên derewgo ne." Tevera ku nikaribe bi gelê xwe vîna bide gotin, ne mumkin e ku serfirazî û muwefeq bibe. Di mudeta tarîxê de ev nebûye. Kesên ku îtîmadê nedane gelê xwe û gelê xwe xapandine, di mudetêke kurt de heliyane û ji holê rabûne. Ji bona ku em tevgerêk mandenî û ebedî pêk bînin, gereke em vê îtîmadê bidin gelê xwe. Gereke em vê pêk bînin. Gereke em pirsgirêkên xwe munaqêşe bikin. Lê berî her tiştî gereke em îtîmadê bi gelê xwe din. Gereke em bikin ku guh bidin me û pişt re jî em rîya hel a ku em teklîf dikin, bi gelê xwe bidin qebûlîkirin.

Azadî: *Li grûbên welatparêzên ku di perçeyên din de ne, di vê navberê de çi wezîfeyin dîkevin?*

S. Kara: Berî her tiştî gereke em ji wan re nebîne asteng. Dev ji astengbûnê biqere, gereke em bixebitin ku karê wan hêsan bibe. Gereke em wan bi gelê xwe bi-

nasînin û xwestinên gelê xwe jî bi wan bibhîsînin. Ji bil vê, hereketa ku ji wan re bibe asteng û bike ku ew ji holê rabin, dê bike ku ev qezenc jî ji holê rabin. Hele hele terefdariya dijminên wan kirin, meselen terefdariya Seddam kirin, dê bibe mirina wan. Ha te vê kir, ha te mirina wan xwest, ti ferq nake.

Azadî: *Pirsa "Ceşê Mêkut" (:Çekiç Güç) tim munaqêşe dibe. Gelo em karin di heqê vê pirsê de fikra te bistînin?*

S. Kara: Ewelen gereke ev qenc were famkirin ku weke ku hinin guman dikin, Emerîka vî "Ceşê Mêkut" ji bona Kurdan neşandiye mintîqê. Erê îro mewcûdiyeta "Ceşê Mêkut" di mintîqê de li menfaeta Kurdan e, lêbelê di heqîqetê de "Ceşê Mêkut" ne ji bona Kurdan bi tenê hatiye mintîqê. Planê mezin ên Emerîka li ser mintîqa me hene. Emerîka dixwaze kok beredê vê mintîqê. Dixwaze otorîta xwe ya ku piştî Şoreşa Îslamî ya Îran he ta sewiyekê hejîya û kêmbû, ji nû ve saz bike. Piştî ku Yekîtiya Sowyetan pare bû û ji hev feşkilî, êdî Emerîka re "Bakur" ji tehlûkebûnê derketiye. Nuha ji Emerîka re esil tehlûke li "Başûr" e. Eva ku NATO rengê quwetên dijmin ji "sor" bediland û kire "kesk" pirr bi mana ye. Wextê ku li buyerê ji vê cihetê were meyizandin, dê were dîtin ku di heqîqetê de Emerîka dixwaze ji waqîa Kurd sûtîstîfade bike û bi vê bahanê kok beredê mintîqê û di vir de bibe mandenî û ebedî. Ne bi tenê waqîa Kurd, birçîtiya Somalî jî yek ji van bahaneyan e. Yanê êdî Emerîka fam kiriye ku nema kare bi destê piyonê xwe, bi destê hukûmetên piyoniyê xwe yê mintîqê, mêtinkarî û împeryalizma xwe bidomîne. Ji ber vê yekê, cardin dest avêtiye "mêtinkariya kevin" (eski sömürgecilik) û dixwaze ji wê riyê serwetên mintîqê bimije.

Li gor fikra min, Emerîka û umûmen dewletên Xerbî roj bi roj ji "mêtinkariya nû" (:yeni sömürgecilik), yanê mintîqê bi dest û sayeta hukûmetên piyoniyê

xwe mêtin a ku piştî Cenga Cîhanî ya Duyem dest pê kiribûn, hêdfî hêdfî dûr dibin û divegerin "mêtinariya kevin" (eski sömürgecilik) û dixwazin ku cardin hefsaran rasterast têxin destê xwe. Gereke em buyera "Çeyşê mêkut" (:Çekiç Güç) jî di vê kategoriyê de mutalea bikin û bihêjînin. Lêbelê ji ber ku, ko em îro ji "Çeyşê Mêkut" re bibêjin "De binîje!" (:Defol!), dê Kurd rûbiruyê tevkuji û qetlîama Seddam bimînin, gereke em vê nekin. Lê heman hengama ku em karibin li ser piyê xwe bisekin, ewilîn karê ku gerek em bikin ewe ku, em ji "Çeyşê Mêkut" re bibêjin "De binîje û biqelîe!" Lewra di heqîqetê de dijminê me yên eslî ne piyonkên mîna Seddam in, lê dijminê eslî ew piyonvanên mîna Emerîka û ew "mêtinkariya nû" ya ku navê "Sîstema Nû ya Gerdûn" (:Yeni Dünya Düzeni) lê kirine ye.

Azadî: *Te tim bi perçinandin tîgîband û beyan kir ku tu muxalîfî dîktatoriyê yî û te got ku gereke meriv gub bidin hevûdu. Ma tu karî bîr û bawerîya xwe ya di heqê demokrasiyê de îfade bikî?*

S. Kara: Em demokrasiya mewcûd a Xerbê di wî halî de nabînin û qebûl nakin ku tiştê ku em bi "demokratîbûn" (:demokratikleşme) ê dixwazin îfade bikin û nîşan bidin, kare pêk bîne û sîstema ku arezuya me ye, bîne holê. Demokrasiya li gor bîr û bawerîya îroyîn a Xerbê, nikare vê bike. Lewra demokrasiyek wîsayîn, di nihayetê de sîstemek wîsa ye ku tê de "tehakum û çevsandîniya ekseriyetê li ser eqelîyetê" heye. Heger di meclîseke xwedî 450 nefer mebûs de "Erê" gotin û qebûl kirina 226 neferî, dibe sebaba ku tiştê were qebûl kirin an redkirin, naxwe di wir de "tehakum û çevsandîniya ekseriyetê li ser eqelîyetê" mewcûd e. Em vê tehakum û çevsandîniyê red dikin û em bawerîna ku dibe ku sîstemek rastehiztir û dilsoztir peyda bibe. Kare navê wê sîstemê "cumhûriyet" be. Di vê cumhûriyetê de gereke tiştên ku "heqdar" dibêjin, werin qebûl kirin

û tiştên ku "neheq" dibêjin, bêne redkirin. Hilbijartina gel muhîm û giring e, lêbelê ji bona ku ev hilbijartin nebe sebaba "tehakum û çevsandîniya ekseriyetê li ser eqelîyetê", gereke tedbîrin bêne peyda kirin. Mameftî, hakemtiya gel, muhîm e. Hilbijartin, muhîm e. Lêbelê gereke evan bi mesned û payendeyên dinî jî werin palpiştî û payendekirin. Gereke evan bi wî şiklî sîstemeke jiyînê û payendeyan were palpiştîkirin û payendekirin ku taliya demokratîbûnê nebe "tehakum û çevsandîniya ekseriyetê li ser eqelîyetê." Yanê gereke wextê ku em ji baranê reviyan, em xwe di binê zîpikan de peyda nekin. Wextê ku me ji destê oligarşiye fîrar kir, gereke em nekevin binê barê "tehakum û çevsandîniya ekseriyetê li ser eqelîyetê." Lewra di nihayetê de herdu jî digihine deriyekî: Deriyê zilmkirin bi zêf û bêtiwanan, an jî zilmkirin bi kesên ku eqelîyet in, ne ekseriyet in.

Azadî: *Weke ku tu zanî, rojnameyên Kurdî îro men dibin, tînan danhev û bi problemên belavkirinê rûbirû ne. Azadî jî bi van probleman rûbirû ye. Gelo em karin di heqê vê problemê de fikr û ramana te bistînin?*

S. Kara: Eva ku weşana we tîne menkirin û pêşî lê tîne girtin, pirsgirêkeke mezin û eybeke mezin e. Pêşiya mirovekî girtin û menkirina wî ji îfadekirina fikrê xwe, eybeke herî mezin e. Gereke herkes karibe fikrê xwe îfade bike. Bi şartê ku mafê şexsî yên kesên din îhlal neke û derewan neke, tebûtîrîn heqê herkesî ye ku fikrê xwe semîmâne beyan û îfade bike. Loma, menkirina mirov ji vê, eybeke herî mezin e.

Naxwe gelo em çawa karin pêşiya vê menkirinê bigrin?

Bi bawerîya min, ev ne pirsgirêkeke ku îro hatiye holê û îro dest pê kiriye ye. Yanê ev pirsgirêkeke piştî vetîre û kudîneke pîrî dirêj hatiye pêşiya me. Heger ku gelê me em mufade bikrane û em ji aliyê gelê xwe ve bi şikleke mukemel hatibûna palpiştîkirin, dê pîrî zehmet bûna ku me men bikin û pêşiya me bigrin. Dê gel

rabûna ser piyan. Dê gel rabûna ser piyan û bigotane "Em rojnama xwe dixwazin!" Naxwe gereke em îtimada gel hildine pişt xwe. Ne tenê îtimada gelê Kurd, gereke em îtimada gelê Tirk jî bidest bînin û hildine pişt xwe. Hinin ji xebatên paşîn, bi şikleke ku di tarîxa Cumhûriyeta Tirkiyê de nehatiye dîtin, gelê Tirk ajotîye bal rejîmê û kiriye ku Tirk li vê rejîmê xwedî derkevin. Gereke em ber li vê yekê bigrin. Lewra ev rejîm ne tenê dijminê gelê Kurd e; li gelê Tirk jî zilmê dike û kedxwarî û xwînmijîya gelê Tirk jî dike. Naxwe gereke em bixebitin û cehd bikin ku gelê Tirk jî alîkariya rejîmê neke. Gereke em biratiya gelan biperçinînin û takîd bikin. Gereke em vê yekê bi şikleke şênber nîşan bidin; em civînan girêdin û ji hemû aliyan mirovan dawatî van civînan bikin û em wê zemîna ku fikrê xwe îfade bikin, ji wan re amade bikin û bi hemû mirovên birûmet re rûnên û bipeyivin.

Gereke em îtimadê bidin gelê xwe. Ev pîrî muhîm e. Gereke gel bibêje ku "Tiştê ku evan dibêjin, rast in; evan ji bona me û li menfaeta me dixebitin." Gereke em bikin ku ev bibe. Ko em nikaribin vê bikin û em gel nekşînin cem xwe, dê hinin bi hêsanî û rahetî me men bikin û pêşiya me bigrin. Yanê wê belavkirinê bisekinînin û wê me men bikin. Lêbelê heger em karibin piştgiriya gelê xwe hildine pişt xwe, bi ti awayî nikarin me men bikin û pêşiya me bigrin. Gelê me dê rojnama me û kovara me, ko bi usûlê fotokopiyê jî be, belavbike. Yanê heger ti firsendî nedinê, dê yek nusxe herê û gelê me dê wê bi îmkanê xwe teksîr û belav bike. Hetta dibe ku bi destê xwe binvîsin û teksîr bikin.

Azadî: *Mesaja te bi xwendevanên Azadî çî ye?*

S. Kara: Mesaja min bi xwendevanên Azadî eve ku, li gor navê rojnama Azadî hereket bikin. Bila rewş û tevgera wan azadane be. Ez dixwazim ku di rewş û fikrê xwe de azadane hereket bikin. Bila mirovan ji ber navê

wan red nekin. Bila rewşa wan ne ew be ku bibêjin "Ev ji me ye; çi bibêje rast e, çi bike rast e!" Yan "Ev ne ji me ye; çi bibêje nerast e, çi bike nerast e!" Hêviya min ewe ku, mirovê ku di rewşeke xeletî de ye, welew ko mensûb û alîkarê wan jî be, karibin wî red bikin. Ez hêvîdarim ku nav, wan nexapînin. Ez dixwazim hişyar û hayedar bin; xwedî dilê hisker û çavên bîna û guhên bihîstvan bin. Em di vê rewşê de ne, em dixwazin ku em wisa bin û bila ew jî wisa bin. Ez dixwazim heûsa Peyamber (selama Xweda li ser be) cardin tekarar bikim; lewra heûseke pîrr muhîm e: Gereke her tiştê ku ji xwe re dixwazin, ji dîgeran re jî bixwazin. Hetta gerek wan ji dijminên xwe re jî bixwazin. Yanê gereke nebêjin ku "Dijmin me birçî dihêle, naxwe ka em jî dijmin birçî bihêlin!" Heger riya qeşitandin û defkirina dijmin, wî ta hedekî birçî hiştin be, di gava ewil de, ew kare bibe. Lêbelê piştî ku zilma wî def bû jî, wî birçî hiştin, ne rast e. Peyamber (selama Xweda li ser be) bi baweriya min, pîrr bi hay negotiye "ji birayê xwe yê misliman re" û gotiye "ji birayê xwe re." Yanê gotiye: "Yek ji we îman nayîne heta ku tiştê ku ji xwe re dixwaze ji birayên din ê xwe re jî nexwaze." Weke ku hun dibînin, mef-hûma "birayê misliman" di vê heûsê de tineye. Sebeba vê nebûnê ji ewe: Di fiqh û huqûqa Îslamê de însan du cûr in. Qismek ji wan, di dîn de birayê me ne û qismê din, di esil de birayê me ne. Hemû însanên ruyê erdê du qism in: Qismek ji wan, birayê me yên dî-nî ne û qismê din jî birayê me yên eslî ne, yanê ji ber ku însan in, birayên me ne. Ji vê sebebê Peyamber (selama Xweda li ser be) dixwaze ku meriv tiştê ku ji xwe re dixwaze, ne tenê ji mislimanan re, lêbelê ji hemû însanan re jî bixwaze. Naxwe li gor vê fermanê, welew mensûbê dînê me bin an na, mensûbê îdeolojiya me bin an na, li kî zilm bibe, gereke em li hember wê zilmê bin û em wê zilmê red bikin.

Ji Tirkî: Hozan Oflaz

NAV XWEŞİK Û BÎ XWE XWEŞİK MUHEMMED

Canê mi bi qurbana riya te be
Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed
Li vî evdê feqîr şefaet bike
Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed

Pîrr û pîrr zêde ne derdê mûminan
Lê li axretê ye zewq û sefa wan
Ey ti Mustefa yê hijdeh aleman
Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed

Heft tebeqe semawat te seyran kir
Pişt re li ser kursî te cewelan kir
Di mîracê de te dawa umet kir
Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed

Çar yarê guzî in dostê qencê wî
Ji guneha dûr dibin dost û yarê wî
Hijdeh hezar alem fermanberê wî
Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed

Ti resûlê heq î bê şek û guman
Ê bi te muxalîf, bê dîn û îman
Yûnis çib'ke bê te dinya aleman
Nav xweşik û bi xwe xweşik Muhemmed

Yûnis Emre

Ji Tirkî: Hozan Oflaz

REMEZANA WE PÎROZ BE!

nûbihar

Dua û niyeta rojîya Remezane:

"Ya Rebî, min rojî ji bo Te girt û baweriya min bi Te ye û min fitarê bi rizqê Te kir û min niyete ku bi rojî bim sibehê.

Ya Rebî, Tu rojîya me qebûl bikê û Tu îmana me muqîm bikê û Tu dilê me paqij bikê û Tu xêr û qenciye nav me de belav bikê û Tu jiyana ber me ronî bikê û Tu xweşî û aşî û selametiye nav hemû mislimana de belav bikê û Tu rizqê me hemuyan zêde bikê û Tu rêka rast nişanî me bidê û Tu me ji qeda û belayên dinyayê dûr bikê. Tu yî Xweda yê Rehmetê, ya Reb el Alemîn!"

Behram Itmanî

QELBÊ MI DINYAY RÊ BESO!

*-Jew qeçî ra, marda
xwu rê mektûb-*

Dayê ...
Kanî
bewranê

MUHAMMED PAŞA

ki hewra rê perî akerdê? Kanî
pîlîkî? Vilî çîrê wina çilmiskya
yê? Kanî tamê yaxerî, tamê az-
mînî, sebi tamê hezkerdişî?

Helepçe di çîrê qeçî kişyenê?
Çîrê dayê çîrê... Maya ki bêşîga
qeçtê xwu şanena, çîrê berme-
na? Zerya aşîqa çîrê tim veşena?

Kanî dayê, girdî kotî dê?...
Kurdistan, Filistîn û Efrîqa kesî
ra nê asenê? Çîrê nê reynenê bi-
rayanê mi kişten ra. Ma kes çin-

yo bi remo "ha-
ho" da ceniya?
Kes çînyo bire-
mo ax dê xortan dê hepîsxana?
Kes çînyo derdê qeçê dê Efrîqay
fahm bikero? No dinyayên do
senîno dayê. Ma rindey ra qe
çiyê nêmend?

Ez nêwazena dayê... Ez
nêwazena omrî pêroy bi xira-
beya ravêrna. Ez nêwazena bin-
dest ba. Ez qayil niya ki hana
nêameya dinya, rêzilê bindes-
tey mi rê virazyê.

Dayê... Bewranî şî kotî? Qey

cemedey miyandi îna rê ca
nêmend... Na esr dijminê evînî
û zeriya... Dijminê hez kerdên-
ya. Dijminê merdimey û bireye-
ya...

Mi veradi dayê... Mi verad,
ez herbê îsanetey bida. Şîra ê
zalim girdan ra hesab pers kera.
Hesabê Kurdistanî pers kera...
Letên dê xwu birşa Filistîn, letê
birşa Bosna, letê birşa Moro...
Qelbê mi dinyay rê beso dayê...

Hey mazlûmê dinyay!... Bi-
rayê min! Ewro destê mi bê qe-
wet yê. Hema ê do rojê bibê bi
qewet... Destê mi do rojê bi-
resê giryanê dê îna. Ezo wexto
îna ra hesabê na esr pers kera.

Ez tora qehrya ya dayê... To
çîrê ez nê kerda aşîqê secadey.
To çîrê dendika cîhadî nê est
qelbê mi. Ez do waxta tarî mi-
yan di roşnî, erdandi gul biyayê.
Ez do zey aw da koyana pak û
zelay biyayê.

Allah, hewnê dê mergî ra
marê warîştên bido.

Heqqê xwu mirê helal ki
dayê. Lajê to.

NÊ HÊSRÎ, HÊSRÊ ÇIMANDÊ TOYÊ DAYÊ

Dayê
Fina qehro vareno
Mergo vareno qeçan dê bêkesa ser
Qehr parçendê heyatê mayo
Vilê qahrî benê girdî zerî da ma di

Çimê ma dê bivînê Menga Gulan
Belayê zimistanî qe nêqedyenê dayê

Dayê dirbeta ma giran a
Nêgêryaya hana
Gunya şehîdan wişk nêbya hana
Fina jî derbî varnenê dirbetendê ma ser
Hezarana şehîdan gunî rijnê
Qe nêqedyenê dayê
Gulî dê çi wext abyê
Bi gunya şehîdana

Qeçî bê pî benê girdî

Mil çewtyê
Bar giranyê
Kaykerdişî nêzanê
Ez zana dayê ez zana
Ma qeçê mil şikatanê
Barê ma çewto
Dest nêdanê ma dest
Talanî ra rind fam kenê
Ez îna rind nas kena dayê
Teyaran dê ci ra, kîmyasal dê ci ra
Qirkerdenê ci ra
Eşkencê

Hêsrê çiman dê to qe nêqedyenê dayê
Zey yaxerê rehmetî varenê
Bêşîgan dê ma ser
Ti bibermi dayê ti bibermi
Bermayîş qederê mayo
Bizani ki şefağ nezdiyo
Ti fina herbê jîyanî bida
BÎ ŞEREFÂ

Omer Faruk Çetinkaplan

ÇÎN ÇÎN KIRIN ZULFÊN SIYA KESK ETLESA DÎBA QEBA

Çîn çîn kirin zulfên siya
Kesk etlesa dîba qeba
Îdî nîşan nabin xuya
Têkil kirin lazim seba

Min dî seba daye seher
Madari bedrî kir du ker
Qews û qezeh jê hate der
Dîsa bi zulfan ra teba

Îro ji me l'bedra tamam
Enber feşan bin sed selam
Ey hudhudê şêrîn kelam
Ehlen wesehlen merheba

Min dilberek wek durr heyê
Mehbûbî şêrîn surhe ye
Husn û cemalek pur heyê
Belqîs sifet mesken Seba

Şûx û şepala meyperest
Ew zalima hişyar û mest
Vê nameyê xef da vi dest
Fî teyyiha neşru'n-neba

Bêj ew şêrîna surperî
Durdaneya ez muşterî
Kan ehd û peymanê berî
Bê fayde çûn şubhi heba

Me'dvê periya dilberê
Lê hê li uslûba berê
Lê kifş bibêta j'pencerê
Bê û biçit teşbîhi ba

Dilber mecala name dî
Nasî ku nîşana me dî
Nûnek muxalif tê nedî
Hel qelbuha nehwi seba

Ney şekera'spî dest û zend
Zanim mecala name xwend
Lêvan tebessum kir ji qend
Maset kebanin fi ruba

Qasid bi meqşûda me hat
Ba mujde û emr û berat
Nîşan hinarin hem xelat
Şehzadeya gulgûn qeba

Îro mecal lî hat û wext
Dîsa cuwan bû min dirext
Ev lami'a daye ji text
Ma kane berqen xulleba

Selwa rewan zerrîn wereq
Çîçek Me'lê dîn sed neseq
Yaqûtuha yehkî's-şefeq
Yehkî uqûden kewkeba

Mela Ehmed ê Cizîrî

- Amojkarî:** Egitim ve öğretim.
Banûname: Dergimizin hanımlar bölümü.
Berg: Kitap, dergi kapağı.
Bersiv: Cevap.
Cûr: Tür, çeşit.
Destpêk: Giriş, başlangıç.
Dimilkî: Kürtçenin Zazaca lehçesi..
Durûtî: İkiyüzlülük.
Êrîş: Saldırı.
Heftename: Haftalık yayın organı.
Helbest: Şiir.
Hevpeyvîn: Sohbet, röportaj.
hwd: 'vesaire' anlamındaki 'her wekî din' in kısaltması.
Kovar: Dergi, mecmua.
Lêpîrsîn: Soruşturma.
Malbat: Aile, sülale.
Name: Mektup.
Navend: Merkez.
Nivîsar: Makale.
Nûdem: Çağdaş.
Peyman: Anlaşma, sözleşme, kontrat, pakt.
Pêşniyar: Öneri.
Pêşwazî: Karşılama, protokol.
Pirsgirêk: Sorun, problem.
Pirsiyar: Soru, sual.
Pîrozname: Tebrik kartı, tebrik mesajı.
Qedexe: Yasak.
Rewşenbîr: Aydın, münevver.
Rexne: Eleştiri.
Rêkxistin: Düzenlemek, tertiplemek.
Rêzepîrs: Bizim dergimizde de yer alan ,bir çok kareden oluşmuş bulmaca biçimi
Rizgarî: Kurtuluş, istiklal.
Sazûman: Teşkilat.
Sedem: Sebep.
Serbixwe: Bağımsız.
Serefrazî: Zafer.
Serketîn: Başarı, muvafakiyet.
Sernivîsar: Başmakale.
Serxwebûn: Bağımsız olmak.
Wêne: Resim.
Zana: Bilen, bilgin, alim.

KARTA ABONETIYÊ

Ji kerema xwe ve ji hejmara [.....] pê ve min bikin aboneya/aboneyê kovara *nûbihar*.

Nav û paşnav:

Navnîşan:

Jimareyên hesabê ji bona razandina bedela abonetiye:

Li hundur: Postgiro (Posta Çeki): Süleyman Çevik, 658265

Li derve: Süleyman Çevik, İş Bankası Yavuzselim Şubesi, 1079 - 30100 - 3118770

Ji kerema xwe ve, Karta Abonatiye dagirin û tevî kopiyeye pela razandina bedela abonetiye bişînin navnîşana me.

Navnîşan:

Kıztaşı Cad. Kuriş Apt. No: 51/3 Fatih - İstanbul Tel: 533 75 88

Bedela abonetiye:

Li hundur: 120.000 TL. **Li derve:** 50 DM.

ÇEPERAST

1- Di Îslamiyetê de şeveke pîr biqîmet, şeva ku Qur'an a Mecîd tê de nazil bûye - Navê diya pêxemberê me Hz. Muhammed (s.) 2- Navê mehekê - Rehet, hêsan - Mêşin, mîh. 3- (Berepaş) Dîn - Şimşîre, pegrê tirî, qirşê fêkiyan - (Berepaş) Keç, keçik. 4- Ferşênî, nêtik - Kesê ku di medresan de xwendiyê û îcazet standiyê. 5- Tiştê ku ji bona zewqê di dev de tê cûtin - Ruknek ji ruknên nimêjê. 6- Kirin - (Berepaş) Xwelî, xwelîya bi tenî - Şikelik, firaxa ji xwelîyê hatiye çêkirin. 7- Alek, gep, herdu aliyê rûyê însan - Cinsek ta, celebeke benik. 8- Beyreq - Heq - (Berepaş) Darikê kifrîtê. 9- Qehreman, leheng, agirçav, mêrxas - Dijê nêr - (Berepaş) Beşt, ke-reste, dep. 10- Kesê ku mal pa- rekende difroşe - Niştîman.

SEREJÊR

1- Ji terefê Xwedê wextê ku rih hatine xuliqandin, Xwedê Teala ji rihan pirsî; "Elestû bî-Rabbî-kûm?" (:Ma ez ne Rebbê we me?) û rihan ciwaba ku bi Erebbî "Belê tu Rebê me yî" cewab dan. Bersiva "Em ji kengî de misli- man in?" 2- (Berepaş) Her çavîyên xanî û avahiyan, jûr, urfe, dîwan - Dad, dadmendî. 3- Dê, daye - Sûreteke ji Qur'an a Mecîd - Navê dewarekî. 4- Fars - Mîr, prens. 5- Bîşî, gûfik, hîşî - (Be- repaş) Bendik, dezi, nex. 6- (Be- repaş) Bi Erebbî "av" - Kozir, tiraf, pingil. 7- Dewleteke kevin li Mezopotamya - Tiştê ku ji kaniyê diherike - Dengê berx. 8- (Be- repaş) Payetexta Sûriyê - Qebîle, tîre, ezbet. 9- Roja cumê - Gel, netewe. 10- Gorim, xuşka mêrê jinê. 11- Karanîn, xebitan- din, kirin. 12- Li cihekê de dan rûniştin, dan sekinandin - (Be- repaş) Xîme, xêvet, çadir.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1						■						■
2					■					■		
3			■						■			
4		■				■		■				
5							■					
6				■				■				
7					■					■		■
8			■				■		■			
9	■					■			■			
10					■						■	

BERSIVA RÊZEPİRSA HEJMARA ÇAREM

ÇEPERAST: 1- Seîd ê Norsî - Aba. 2-Evdal -Ta - Selîs. 3- Lîr - Cêwî - Serî. 4- Anîn - Alîn - Atom. 5- Sim - Ol- Va. 6- Ex - Ka - Reben. 7- Dotin - Atî. 8- Île - Zad. 9- Îd - Wagon - Kanî. 10- Navcît - Yaran. 11- Sî - În - Nors.

SEREJÊR: 1- Selaheddîn. 2- Evîn - Xo- Das. 3- Îdrîs - Tî - Vî. 4- Da - Nikil. 5- Êl - Manewî. 6- Ca - Atî. 7- Otêl. 8- Rawî - Oy. 9- În - Nan. 10- Îs -Oran - Ro. 11- Esalet - Kar. 12- Alet -Bîzans. 13- Bîrove - An. 14- Asîman - Dîtî.

Amadekar: **ALÎ KEÇELÎ**

*Derketin û bilindbûna Nûbihar,
daxwaziya me ye*

Heval û hogirên hêja,

Derketin û bilindbûna *Nûbihar*, daxwaziya me ye.

Ez kovara *Nûbihar* pîroz dikim. Jê re jiyaneke dirêj, bi serke- tin û nemir ji Xwedê dixwazim.

Muhammed Zahid ÖZKAN

*Navnîşana me
ya nû:*

Kızıtaşı Cad. Kuriş Apt. No: 51/3
Fatih/Istanbul, Tel: 533 75 88

nûbihar

KOVARA ÎSLAMÎ YA KURDÎ (KÛRTÇE ÎSLAMÎ DERGÎ)

nûbihar

Mehnameya Çand û Huner û Edebiyat
(Aylık Kültür Sanat Edebiyat Dergisi)

HININ DIXWAZIN ZIMAN Û ÇAND

**Û HER CÛR HEBÛNÊN KURDÎ YÊN DIN, JI HOLÊ
RAKIN. WAN KÊFXWEŞ NEKE. KOVARA NÛBIHAR
EWILÎN KOVARA ÎSLAMÎ YA KURDÎ YE. BIXWÎN, BIDE
XWENDIN Û JÊ RE ABONEYAN PEYDA BIKE. EV,
MESÛLIYETA TE YA ÎSLAMÎ Û ÎNSANÎ YE.**

(BIRILERÎ KÛRT DILINÎ, KÛLTÛRÛNÛ VE
HER TÛRLÛ MEVCUDIYETINÎ ORTADAN KALDIRMAK
ISTEMEKTEDİR. ONLARI SEVINDİRME. NÛBIHAR İLK
KÛRTÇE ÎSLAMÎ DERGİDİR. OKU, OKUT VE ABONELER
BUL. BU SENİN İSLAMÎ VE İNSANÎ GÖREVİNDİR.)

weşanên nûbihar (**nûbihar yayınları**)

Rîsala Biratiyê / Seîd ê Norsî / **Rîsala Biratiyê** (Bi herfên Erebî)
Peyivên Piçûk / Seîd ê Norsî / **Peyiva Bîst û Seyemîn** / S. Norsî
Şîrnak Baskınî / Osman Resulan

**Di xwestinê we yê tevayî de, kitêbên Kurdî bi 30 %
û kitêbên Tirkî bi 40 % erzanî tèn şandin.**

(Toplu isteklerinizde Kürtçe kitaplarımız % 30,
Türkçe kitaplarımız % 40 indirimle gönderilir.)

Navnîşan (Adres)

Kızıtaşı Cad. Kuriş Apt. No: 51/3, Fatih/İstanbul

Tel: 533 75 88

